USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXIII Gruodis – December 1, 1988 N.46

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Jau išsklaidytas mitas

1918 m. gruodžio 16 d.

Vytautas Meškauskas

Dar šiais metais prieš Vasario 16 d. sukaktį komunistinėje spaudoje pasirodė teigimų, kad toji data nieko nereiškianti, nes Lietuvą tą syk dar valdė vokiečiai, be kurių leidimo negalima buvo net išsižioti. Tikroji Lietuvos nepriklausomybės data esanti gruodžio 16 d., kada ją savo manifestu paskelbė Vilniuje komunistai, Raudonajai armijai užėmus tą miestą.

Persitvarkymo spartai didėjant pasirodė abejojančių balsų, nurodančių, kad ano meto komunistams tautinė nepriklausomybė mažiausiai rūpėjo. Pagaliau tą mitą visai išsklaido š.m. LITERATŪROS IR MENO 44 ir 45 numeriuose Česlovas Laurinavičius, pasiremdamas komunistiniais šaltiniais.

Pirmą kartą proletarinės revoliucijos ir Tarybų valdžios įkūrimo Lietuvoje metinės buvo paminėtos 1948 m. gruodžio 15 d. iškilmingu posėdžiu Vilniaus filharmonijos salėje. Ten LKP CK sekretorius Vl. Niunka paskelbė 1918 m. gruodžio 16 d. 'tikrąja lietuvių tautos valstybingumo gimimo diena'. Nuo to laiko vadinami 'istorikai' ieškojo faktų tam teigimui paremti. Tai buvo , anot Laurinavičiaus, 'direktyvinė nuostata, kuria jie turėjo beapeliaciškai vadovautis per visus stalinizmo ir stagnacijos metus ir kuria besivadovauja iki šiol'.

Iš tikro 1918 m. rudenį Lietuvoje įkurta komunistų partija buvo pavadinta Lietuvos ir Baltarusijos komunistų partija. Komunistų valdžioje esančios lietuvių ir baltarusų apgyventos teritorijos buvo sujungtos į vienetą, pavadintą LIEBELO.

Likimo ironija norėjo, kad idėja kurti Lietuvos Tarybų respubliką gimė ne lietuvių komunistų tarpe, bet buvo padiktuota ... Stalino. Bet, nežiūrint Stalino nurodymų , jie tada - 1918 m. rudenį - laikėsi nuomonės, kad revoliucinė situacija Lietuvoje dar nebuvo pribrendusi ir jie atmetė tautų apsisprendimo šūkį, traktuodami jį kaip kontrarevoliucinės buržuazijos įrankį. *"Per daugelį metų"* – vėliau prisimindamas rašė V. Kapsukas – *"mes kovojome prieš socialpatriotizmą, separatizmą ir Lietuvos nepriklausomybę, už tat negalėjome pasiryžti paskelbti revoliucinę nepriklausomybės valdžią."* Tik gavę pakartotiną Rusijos kompartijos CK nurodymą neatidėliojant sudaryti vyriausybę, lietuvių komunistų lyderiai pakluso.

Laurinavičius aureolę, už nepriklausomos etnografinės Lietuvos su sostine Vilniuje idėją, atiduoda buržuazinės Lietuvos veikėjų konferencijai 1917 metais, nors jos dalyviai tada galvoję, kad siekti Lietuvos nacionalisnės valstybės galima tik per sajungą su Vokietija, kuri tada valdė kraštą.

Tuo tarpu bolševikų pusėje nacionalinės valstybės idėjai buvo priešinamasi. Tiesa, baltarusiai, sekdami ukrainiečių pavyzdžiu, to norėjo , bet jiems pasipriešino Smolenske veikę rusų partiniai bei administraciniai organai. Jie Lietuvą priskyrė į Vakarų sritį, kuri apėmė Smolensko, Mogiliovo, Vitebsko, Gardino, Minsko, Vilniaus ir Kauno gubernijas. Srities komiteto sekretoriaus V. Knorinas spalio 6 d. rašė Zvezdos laikraštyje: *"Mes manome, kad baltarusiai nėra nacija ... Mūsų uždavinys ne kurti naujas nacijas, o ardyti senas"*. Baltarusiai tačiau susilaukė Leni-

(Nukelta į 3 psl.)

Lietuvos Vytis (12" dydžio), nulieta iš metalo, Nepriklausomoje Lietuvoje buvusi prie vieno valstybinio pastato, sovietams okupuojant Lietuvą ir naikinant viską kas lietuviška, lietuvių patriotų išaugota ir dabar išleista į laisvąjį passaulį, kaip simbolis atgimstančios Lietuvos ...

Lietuva tebelaukia savosios išeivijos pagalbos...

Vytautas Skuodis

Istoriniai 1988-jų metų įvykiai Lietuvoje, joje susidariusi revoliucinė situacija ir psichologinė įtampa jau kuris laikas mūsuose kelia didelį susidomėjimą. Mes stebime tuos įvykius iš toli ir vienas kito nuolatos klausinėjame: kuo visa tai pasibaigs? Klausinėjame tarsi sėdėtume dideliame stadione arba teatro salėje, būdami labai sudominti vykstančiomis sportinėmis varžybomis arba vaidinimu scenoje, visai nenutuokdami, koks bus tų varžybų galutinis rezultatas arba kokia bus dramos finalinė atomazga? Vieni palaikome vieną komandą arba esame įsijautę į vienus aktorių atliekamus personažus, kiti sergame už kitą komandą ir simpatizuojame kitiems aktoriams. Tai ypač išryškėjo, lyginant du dabar Lietuvoje dominuojančius faktorius — Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdį ir Lietuvos Laisvės Lygą, visai nematant, jog virš abiejų galvos kabo juodas audros debesis.

Čia netenka kalbėti apie pasyviuosius, nuo lietuviškojo veikimo išeivijoje visai nusišalinusius ir iš viso nebeturinčius jokių sentimentų Lietuvai. Atrodo, jog jiems Lietuvos likimas jau visai neberūpi. Tai turbūt yra vienas iš pagrindinių požymių, sprendžiant klausimą: ką laikyti lietuviu?

Mūsų išeivijoje tačiau yra daug energingų, veiklių, judančių ir kažką darančių lietuvių. O pažvelgus iš šalies, matyti, jog ne visų tas veikimas yra reikšmingas, prasmingas arba reikalingas.

Dabar labai krenta į akis tai, jog sumarinis veikimas net ir tų, kurie tikrai atlieka svarbų ir Lietuvai reikalingą darbą, deja, šiuo metu nei savo kokybe, nei to darbo intensyvumu visai nesiskiria nuo tos sumarinės veiklos, kokia ji buvo, pavyzdžiui, prieš porą metų, arba net prieš metus, kada buvo sunaudota daug energijos smerkiant „apskritojo stalo" Vilniuje dalyvius.

Taigi ir kitataučiams mūsų elgesys ir jiems nesuprantamas mūsų delsimas duoda pagrindą manyti, jog dabartiniai įvykiai Lietuvoje nėra verti ir jų pačių dėmesio. Tai, ką rašo jų laikraščiai — tiktai dienos sensacija. Deja, nesame jiems mūsų tėvynės veidrodžiu, kokiu visi turėtume būti.

Amerikoje ir kituose kraštuose sutikau daug lietuvių, kurie tikrai ir be jokio apsimetimo nuoširdžiai išgyvena dabar Lietuvoje vykstančią dramą. Jie blaiviai ir objektyviai ją vertina ir realistiškai žiūri į savosios tėvynės ateitį. Jie nori visomis savo jėgomis, kad ir netiesioginiu būdu, padėti Lietuvai išsivaduoti iš jos tebevelkamo okupacinės priespaudos jungo ypač dabar. Tačiau ir jie žvalgosi į vadus arba ieško kitų iniciatorių. Negavę vadų pritarimo, patys tapti iniciatoriais nesiryžta, bijodami pasilikti kitų nesuprastais ir pajuoktais arba užsitraukti vadų nemalonę.

Inspiracija daugumai tiktai savuoju autoritetu paremtos nuomonės, nesvarbu, kad pasenusios ir atsilikusios nuo gyvenimo, deja, kai kam išeivijoje yra tiesiog chroniška liga.

Labai, oi kaip labai reikalingas rimtas persitvarkymas visoje

(Nukelta į 6 psl.)

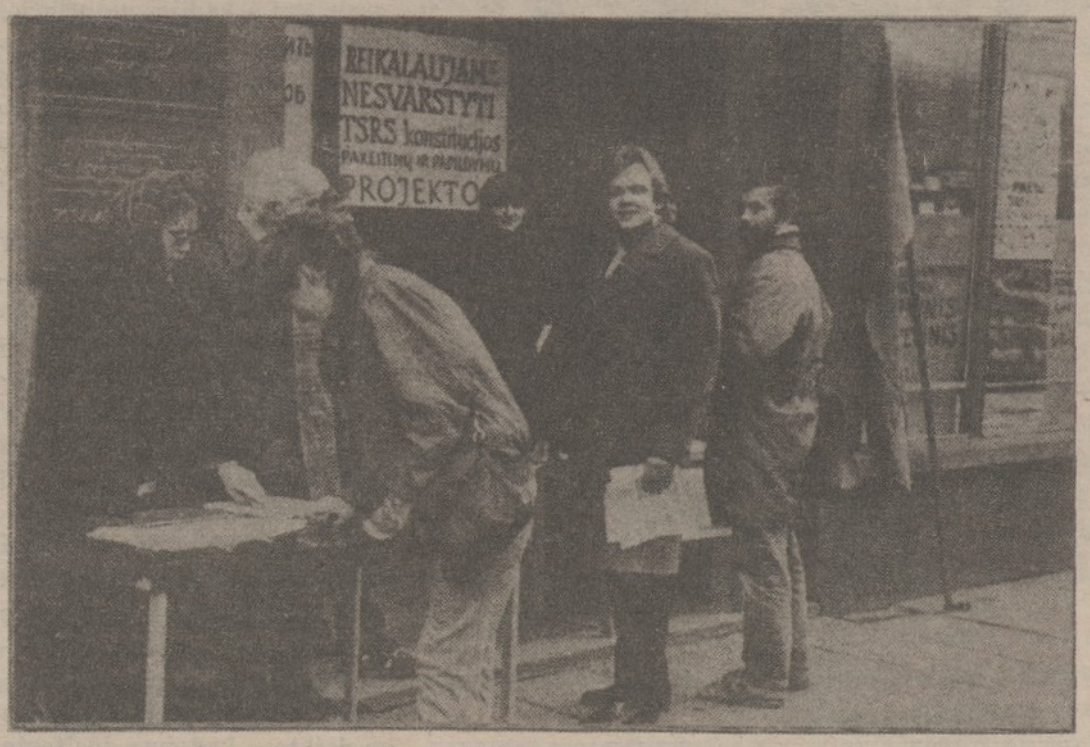

Vilniaus gatvėje renkami parašai po peticija nesvarstyti TSRS konstitucijos pakeitimų.
(Komjaunimo Tiesa)

LTSR Valst. Respublikinė Biblioteka

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Skirtingos pažiūros Maskvoje ir Pabaltyje. - Po rinkimų Kanadoje. - Pakistane ir Izraelyje.

Iš didžiųjų agentūrų ir laikraščių pranešimų, o tuo labiau iš jų atspindžių televizijoje, sunku susidaryti tikrą vaizdą, kas vyksta Lietuvoje bei kitose Baltijos valstybėse ir kiek tai susiję su įvykiais kitose sovietų respublikose. Pvz. geriausio šaltinio NEW YORK TIMES korespondentė Maskvoje Esther B. Fein lapkričio 21 d. pranešė, kad komisija, kuriai pavesta paruošti naują Sovietijos konstituciją, pakeitė kai kuriuos savo pasiūlymus, pataikaudama smarkiai opozicijai iš Baltijos respublikų. Ji tačiau neatpasakojo tų pakeitimų, kurie buvę tą dieną paskelbti PRAVDOJE. Jai pasiteiravus telefonu pas tų respublikų gyventojus, jie pareiškė, kad pakeitimai nepakankami.

Lietuvoje, protestuojant prieš Lietuvos Aukščiausios Tarybos neprisidėjimą prie Estijos Aukš. Tarybos nutarimo, kad ją saisto tik tokie sovietų įstatymai, kuriems pritaria ir Estijos Aukšč. Taryba. Vilniuje ir Kaune įvykusios demonstracijos, kurios Vilniuje sulaikiusios trafiką dešimčiai minučių. PRAVDA pranešusi, kad sovietų konstitucijai keisti komisija laikanti Estijos suvereniteto deklaraciją grėsme Sovietų Sąjungos integralumui.

Pasinaudojant ir kitais šaltiniais situacija atrodo taip. Pabaltiečiams nepatinka, kad ir būsimoji konstitucija duoda teisę Sovietijos Aukš. Tarybai nesiskaityti su respublikų Aukš. Tarybom, ir reikalui esant 'įvesti speciales administracijos formas'. Pirmasis patvarkymas nėra naujas. Ir dabar Maskva gali nesiskaityti su respublikom ir paskelbti **karo stovį**. Nerimo kelia leidimas centrui įvesti 'speciales administracijos formas'. Ką tai reiškia? Kažkas panašaus jau buvo padaryta norint numalšinti Kalnų Karabako neramumus. Faktinai ten buvo įvestas karo stovis, nepavartojant jo vardo. Tai ir iššaukė Estijos Aukšč. Tarybos savo suvereniteto paskelbimą.

Dar daugiau, sekančiais metais Baltijos valstybės, Baltarusija, Sverdlovsko sritis, Totorių autonominė sritis ir Maskvos miestas pereina savo 'ūkiskaiton', kas sukėlė didelių visiškos ūkinės autonomijos vilčių. Tuo tarpu, bent pagal londonišką THE ECONOMIST, paties Gorbačiovo užsimojimai siekia daug kuklesnių tikslų. Jis be to nori turėti visiems įvykiams savo veto teisę. Buvęs KGB viršininkas Šebrikovas neseniai pasiųstas į Estiją, įspėjo: "Jūs galite turi nepriklausomybę, bet prarasti visą kitą".

Lapkričio 13 d. šimtas tūkstančių gruzinų išėjo į gatves protestuoti prieš savo krašto rusifikaciją ir r e i kalauti nepriklausomybės.

★

Lapkričio 21 d. Įvykę rinkimai Kanadoje atnešė pergalę pažangiųjų konservatyvų partijai. Prieš rinkimus daugiausia buvo ginčijamasi apie neseniai pasirašytą sutartį su JAV, kuria pašalinamos beveik visos ūkinės užtvaros tarp abiejų valstybių. Opozicijos liberalų partija apeliavo į kanadiečių patriotizmą, skatino "neparsiduoti" J.A. V-bėms, nors iš tikro sutartis yra naudinga abiem pusėm.

★

Nuostabių, nors ir tikėtų, rezultatų davė rinkimai Pakistane. Ten daugiausiai narių seime turės Liaudies partija: 92 ar kiek daugiau iš 237 viso labo. Islamo demokratinės vienybės partija, kuriai buvo artimas nužudytas diktatorius Zia, gavo tik 53 seimo vietas.

Įdomu, kad Liaudies partijai vadovauja Benazir Bhutto, kurios tėvas Zulfikar Ali Bhutto buvo prieš 11 metų Zia nuverstas ir po poros metų po to pasmerktas pakarti už jam primestą politinio priešo nužudymą. Manoma, kad už Benazir balsavo beveik visos Pakistano moterys. Liaudies partijai vadovauja ne tik Bhutto duktė Benazir, bet ir jo našlė Nusrat. Pats Zulfikar Bhutto buvo socialistinių pažiūrų, kas prisidėjo prie jo nuvertimo. Ar armija toleruos jo dukterį bei našlę? Jos abi davė suprasti, kad jos socializmo idėjas laikančios per radikalėm ir kad jos neturinčios nieko prieš armijos teikiamą pagalbą Afganistano laisvės kovotojams už ką armija gauna daug paramos iš JAV.

★

Izraelyje Šamiro 'Likud' partijos susitarimas sudaryti naują vyriausybę su smulkių rliginių partijų pagalba sukėlė didelio nepasitenkinimo Izraelyje ir ypač užsienio žydų tarpe. Mat, šamiras už paramą jo vyriausybei pažadėjo laikytis pažiūros, kad tik žydai ortodoksai yra tikri žydai ir kaip tokie gali apsigyventi Izraelyje. Ortodoksai tačiau sudaro tik 10% visų žydų. Už tat labai galimas daiktas, kad bus susitarta su liberalesne Darbo partija dėl "tautinės vienybės" vyriausybės sudarymo.

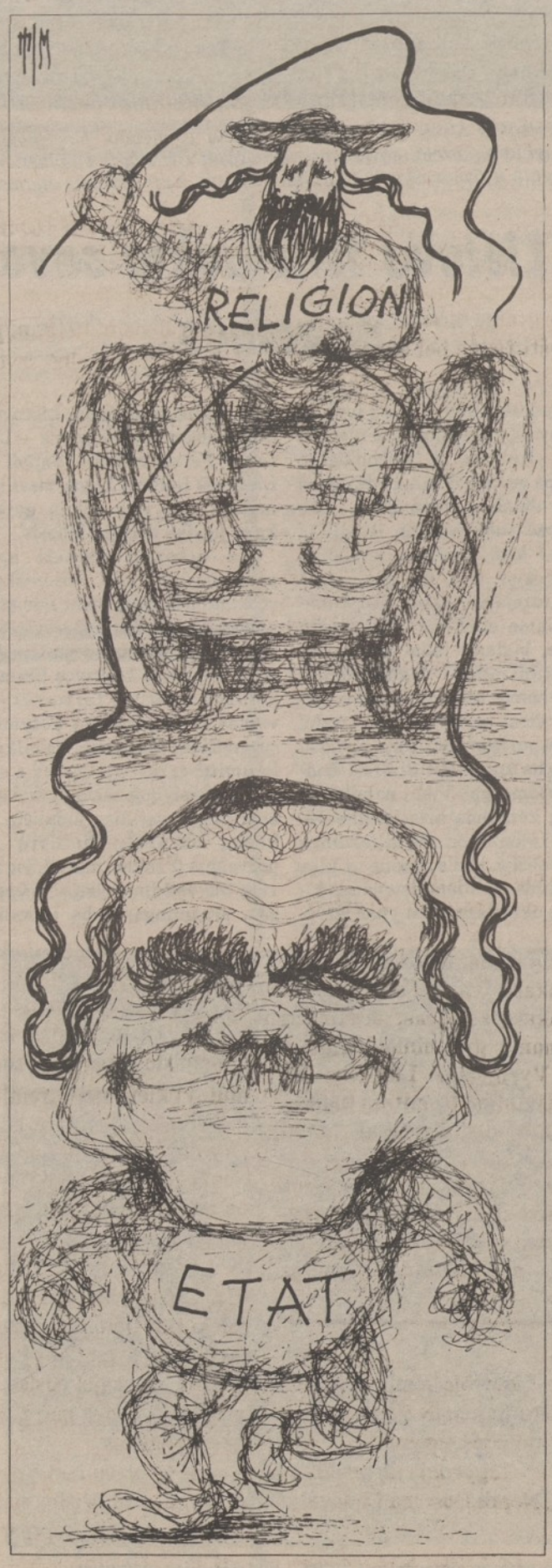

Taip žurnalo L'Express karikatūristas vaizduoja naują Izraelio vyriausybę.

KARDINOLAS Į VILNIŲ

Lietuvos kompartijos CK vadovai su A. Brazausku priešakyje, lapkričio 5 d. susitikę su Kaišiadorių vyskupijos apaštaliniu administratorium kardinolu V. Sladkevičium, pasiūlė kardinolui persikelti į Vilnių, kur yra jo rangui tinkanti rezidencija — buvę vyskupijos rūmai Janonio gatvėje. Kardinolas atsakė, kad tai gali nuspręsti tik Vatikanas, kuriam jis pavaldus. Kardinolas dar šį mėnesį turėjo keliauti į Ispaniją ir Vatikaną.

Visų šventųjų diena Lietuvoje paskelbta ne darbo diena, kad žmonės galėtų pagal savo įsitikinimus reikiamai pagerbti mirusiųjų atminimą. Kardinolas pageidavo, kad nedarbo dienomis būtų paskelbtos ir gruodžio 25 d. (Kalėdos) ir rugpiūčio 15 d. (Žolinės).

■ Iš kitos pusės

Skaitant apie bolševikų pastangas įrodyti, kad jie pirmieji paskelbė Lietuvos valstybinę nepriklausomybę (žiūr. 1-me psl.), kyla įdomus klausimas apie istorijos pasikartojimą. Anais laikais lietuviai komunistai laikėsi pažiūros, kad tautinis klausimas jau seniai pranyko. Žmonija skirstosi į klases, bet ne tautas. Tik dabar laikomas visai primityviu, tada buvęs tautybių komisaras, Stalinas suprato, kad vis dar apsimoka kreiptis į tautinius jausmus. Ir Brežnevas, norėdamas padidinti Sovietijos įtaką visame pasaulyje rėmė tautų apsisprendimą. Nepaisant to, Sovietijos atskirų respublikų komunistai statė tik labai kuklius reikalavimus savo tautos išskirtinumui pareikšti. Tai buvo daroma daugiausia tautiniais rūbais ir šokiais, kurie, tiesą sakant, jau buvo mirusios gadynės išraiškos.

Istorija pasikartojo — tautiniai pabusti atėjo įsakymas vėl iš . . . Kremliaus. Ir kaip prieš 70 metų jam buvo priešinamasi. Kiek laiko — gal kokie metai ar daugiau — turėjo praeiti, kad partiečiai suprastų, jog kalbėti už savo tautą jau ne tik ne nuodėmė, bet pageidautinas karjerai dalykas. Žinia, Gorbačiovas greičiausiai ne to siekė. Jis tik norėjo partiją 'suliaudinti', įlieti į ją šviežio kraujo, bet pasikviesta liaudis nuėjo toliau ir pareiškė neesanti ta pati. Tai nereiškia, kad Sovietų Sąjunga turi būtinai sugriūti, ji dėl to tik gali padidinti savo įtaką, kaip ir JAV visai nekenkia, kad šiandien yra per 150 suvereninių valstybių, dalyvaujančių Jungtinių Tautų organizacijoje. Tiesa, jų dauguma dažnai pasmerkia JAV, bet tai jom ilgainiui tik tiek padaro žalos, kaip vanduo žąsies plunksnom.

Perspektyvos vis dar skendi ūkanose. Parafrazuojant Jakovlevo žodžius kol kas pasirodė tik 'vaidylos ir muzikantai'. Dar spalio mėn. LITERATŪROJE IR MENE rašė Aurelijus Katkevičius:

> **"Sukibę rankomis dainavome 'pabudome ir kelkimės', skandavome mums tokį brangų vardą (Lietuva) .Tai gal jau kelkimės — pirmiausia mintim ir sąžine, paskui veiksmu. Tai gal jau būkim nevienodi, įvairūs, tikri ir gyvi, gerbiantys, mylintys ir turintys vieną tikslą. Juk Viešpats ženklas — kiekviename mažam žolynėlyje, o šieno kupeta, kokia iki šiol buvome — šėtono ženklas. Ex pluribus unum."**

Iš kur atėjo signalas tokiems žodžiams, kol kas dar ne visai suvokiame, bet kad jis geras ir jau padarė daug naudos — visai aišku. (vm)

PLASTIC THERMO-FORMER has an opening for an individual who likes to work with hands and head. Experience in any of the fellowing areas would be helpful: woodworking, clay modeling, body fininshing, fiberglass or epoxy molding, machine building, maintenance and repair. This opening is in our mold shop and offers a great opportunity for the right individual. For more information call 219-262-1527 or apply at: C. O. tools, 25837 Borg Road, Elkhart, IN 46514.
(45-47)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA, 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year $20.00. Single copy 50 cents.

Prenumerata metams $20.00, pusei metų $12.00 • Atskiro numerio kaina 50 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga dėl įvykių Lietuvoje

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga džiaugiasi Lietuvių Tautos pastangomis išsivaduoti iš Sovietų Sąjungos vergijos jungo. Pastangomis, kurios prasidėjo su pirmąja Sovietų Sąjungos okupacijos diena 1940 m.; pastangomis - apvainikuotomis 1941 m. birželio mėn. tautos sukilimu prieš sovietinį okupantą, pareikalavusį kraujo aukų, kad įgalinti to meto laikinąją Lietuvos vyriausybę paskelbti nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą.

Nacių Vokietijai greitu laiku užgniaužus paskelbtą nepriklausomybę, besitęsiančios nepaliaujamos pastangos 1941-1945 m. išsivaduoti iš Vokietijos nacių okupacijos; pastangos 1945-1952 metų laikotarpyje, aplaistytos Lietuvos partizanų krauju, išsivaduoti iš antrosios sovietų okupacijos. Ir pastangos nuo 1952 m., besitęsiančios iki šių dienų, nevisada buvo vienodai ryškios ir intensyvios, kaip kad jos reiškiasi okupuotoje Lietuvoje šiandien.

AL Tautinė Sąjunga didžiuojasi visomis savo tėvynainių heroiškomis pastangomis, per visą tą 48-rių metų laikotarpį, atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Didžiuojasi ir išeivijoje veikiančių veiksnių pastangomis padėti jiems galutinį tikslą atsiekti, kurių svaria dalimi visada buvo ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga.

AL Tautinė Sąjunga, kaip dalis visos lietuvių išeivijos, neturi jokių pretenzijų ir noro vadovauti ir nurodinėti, kuriais keliais ir kuriomis priemonėmis mūsų tėvynainiai siekia ir sieks nepriklausomos Lietuvos atstatymo. Ant jų vienų pečių guli našta ir atsakomybė už Lietuvių Tautos ateitį. Jiems, ir tik Jiems tenka dalia daryti galutinus sprendimus. Mūsų, kaip išeivijos, pareiga jiems visokeriopai padėti.

Tačiau AL Tautinė Sąjunga jau dabar pareiškia, kad ji jungiasi - ir jungsis su visomis savo pajėgomis - tik prie tų tėvynainių pastangų, kurios tiesioginiai siekia pilnos Lietuvos nepriklausomybės ir tų netiesioginių pastangų, kurios nekrompromituoja Lietuvos valstybingumo. Nepriklausomybės siekimas dalimis yra tokia kompromitacija.

Tautai, kuri nėra laisva apspręsti savo gyvybinius interesus ir juos reikalui esant apginti, yra lemta tik pražūti.

Pastaruoju laiku poros užgrobtų bažnyčių grąžinimas tikintiesiems, pripažinimas lietuvių kalbos oficialia kalba lietuviškai kalbančiam krašte (sic!) ir leidimas viešai eksponuoti tautinius simbolius (Trispalvę, Gedimino Stulpus, Vytį), giedoti Lietuvos himną tik kaip Vinco Kudirkos tautinę giesmę – yra vertintini kaip pozityvūs ženklai net ir komunistinio humaniškimo, **bet jie toli gražu neatstoja to, kas yra būtina tautos gerbūviui ir savigarbai klestėti. Tai yra – neatstoja tautos laisvės, kurią** Sovietų Sąjunga brutalia jėga ir apgaule iš jos atėmė prieš 48 metus.

Todėl AL Tautinė Sąjunga jau šiandien taria, kad Lietuvių Tautos ir Valstybės vardu gali kalbėti tik Lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės legalių gyventojų, jų pačių nustatyta tvarka ir būdu išrinkti atstovai ar Tautos Vadovybė. Ir išrinkti jie be jokios užsieninės įtakos, ar Sovietų Sąjungos okupacinės kariuomenės ir policinių jėgų grąsos. Deja, kaip visi gerai žinome, šių sąlygų šiuo metu Lietuvoje nėra.

Lietuvių Tautą ir valstybę negali atstovauti nei maloningasis Mikalojus Gorbačiovas, Sovietų Sąjungos komunistų partijos generalinis sekretorius-valdovas, nei jo atstovas Lietuvoje Algirdas Brazauskas, Lietuvos komunistų partijos pirmasis sekretorius. Jų abiejų teisės ir galia Lietuvoje remiasi tik Sovietų Sąjungos kariuomenės ir milicijos jėgomis.

Tegyvuoja tik atsikūrusi, Nepriklausoma Lietuva!

Dr. Leonas Kriaučeliūnas
AL Tautinės Sąjungos Pirm.

VLIKO DEKLARACIJA

Karaliaus Mindaugo sukurtas Lietuvos valstybingumas ir tautinis sąmoningumas, paremtas krikščioniškos civilizacijos principais, perėjęs keletos šimtmečių patirtį, didelio ryžto kovas, išgyvenęs įvairius okupacinius ir tautinio atgimimo laikotarpius, 1918 metais vasario 16 dienos aktu buvo apvainikuotas nepriklausomybės laimėjimu.

Lietuva paskelbta Nepriklausoma Demokratinė Respublika.

Pasaulio valstybių ir Tautų Sąjungos pripažinta Lietuva, savarankiškai augo, stiprėjo ir kūrė savo ir savo piliečių ateitį.

Antrojo pasaulinio karo išvakarėse, dėl gėdingo slapto Hitlerio-Stalino susitarimo Nepriklausoma Lietuvos valstybė pradžioje buvo pasidalyta, o vėliau parduota, tapo Hitlerio-Stalino agresijos auka.

Lietuva prieš Tautos valią buvo įjungta į Sovietų Sąjungą.

Šimtai tūkstančių bėgo į Vakarus ieškodami pagalbos ir apsaugos. šimtai tūkstančių nekaltai pasmerktų, be teismo, buvo tremiami į ledines Sibiro tundras; tūkstančiai traukė į miškus su ginklu rankoje priešintis okupantui.

Tautos kamienas liko pavergtame krašte, pasiryžęs nešti fizinę bei dvasinę vergiją, kentėti, išsilaikyti su laisvos ateities viltimi ir auginti naujas, tautiškai susipratusias kartas.

Helsinkio Baigiamojo Akto sukurti tarptautiniai bendradarbiavimo principai, Vakarų demokratinių valstybių skleidžiamas laisvas politinis, religinis, žmogaus bei tautų teisių apsisprendimas, ekonominės, ekologinės, komunikacijos, technikos tobulėjimas kartu su iš komunistinių kraštų pabėgėlių nuolatiniu šauksmu apie tebesitęsiančią stalinistinio komunizmo priespaudą Sovietų Sąjungoje ir okupuotuose kraštuose, pradėjo pamažu laužti geležinę sieną, skyrusią rytų ir vakarų valstybes, rytų ir vakarų kultūras, skirtingus žmonių gyvenimo lygius.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimas viltingai, atsargiai stebi vykstančias permainas Sovietų Sąjungoj ir bandymus kurti atvirumo ir persitvarkymo politiką, o taip pat dėl šių pasikeitimų kylančius tautinius judėjimus pavergtoje Lietuvoje bei didelį norą laisvojo pasaulio lietuvių entuziastingai remti lietuvių tautos laisvės ir nepriklausomybės siekimus.

Šis viešas, didingas lietuvių tautos prisikėlimas, rusenęs mūsų širdyse nuo okupacijos pradžios, išsiliejo į vieną galingą srovę sujungdamas visus, kuriems yra brangi laisva Lietuva — pogrindžio veiklos religinius, tautinius, žmogaus teisių, Helsinkio Akto stebėjimo, Lietuvos laisvės Lygos narius, daug kentėjusius politinius kalinius, Persitvarkymo Sąjūdžio dalyvius — akademikus, menininkus, kultūrininkus, tautiškai atgimusius komunistų partijos narius ir laisvojo pasaulio lietuvius, nes šiame darbe dalyvauti yra kiekvieno lietuvio tautinė pareiga ir garbė.

Lietuva yra reikalinga kiekvieno lietuvio - lietuvės talkos ir pagalbos.

Bet taip pat turime būti ypatingai budrūs, dvasiškai ir tautiškai stiprūs, sentimentalumo nesuvedžiojami ir pajėgūs atpažinti tuos, kurie tarsi "dirbdami" Lietuvai — tarnauja okupanto tikslams.

Lietuvos pavergimas ir įjungimas į Sovietų Sąjungą yra tarptautinis nusikaltimas, daugumos Vakarų valstybių ir Europos Parlamento pasmerktas, reikalaujantis atitaisymo.

Mes kreipiamės į laisvas pasaulio valstybes, Europos Parlamentą, Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją ir Jungtines Tautas, prašydami paramos ir pagalbos Nepriklausomos Lietuvos atstatymui, pareikalaujant Sovietų Sąjungos kariuomenės ir milicijos dalinių pasitraukimo iš Lietuvos teritorijos.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas kviečia visus pasaulio lietuvius — pavergtoje Tėvynėj, Sovietų Sąjungos tremtyje, ir laisvajame pasaulyje — įsijungti į šio garbingo uždavinio vykdymą —

NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS ATSTATYMĄ.

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimas

Bostonas
1988 m. lapkričio 13 d.
45-jie VLIKo jubiliejiniai metai.

Jau išsklaidytas mitas...

(Atkelta iš 1 psl.)

no pagalbos ir 1918 m. gruodžio 30 d. paskelbė savo tarybinės valstybės įkūrimą. Ji tačiau neišsilaikė nei mėnesio. 1919 m. sausio 16 d. RKP CK nutarė Smolensko, Vitebsko ir Mogiliovo gubernijas priskirti rusų respublikai, Minsko ir Gardino prie Lietuvos TSR, kuriai duoti naują Lietbelo pavadinimą. Baltarusiai ir toliau reikalavo savo valstybės. Dėl to Lietbelo vykdomojo komiteto pirmininku buvo paskirtas ne baltarusis, bet lenkas Cechovskis. Iš viso į Lietbelo vadovybę įsiskverbė daug lenkų komunistų. Lietuviai komunistai visai neprieštaravo Lietbelui. V. Kapsukas net džiaugėsi: *"Susijungus su Baltarusija, centre atsirado daugiau darbininkų ..."*

1919 m. nepasisekus komunistų (Spartako) sukilimui Vokietijoje, Kremliaus valdovams pasidarė aišku, kad dėl tolimesnės ateities reikia tartis su Lenkija, bet ne su Vokietija. Kadangi lenkai reiškė pretenzijas ne tik į Lietuvą, bet ir Baltarusiją, Lietbelas pagal reikalą galėjo būti tramplinu Raudonajai armijai šuoliui į Lenkiją, arba, situacijai pasikeitus, buferine apsauga nuo Lenkijos ekspansijos.

Iš tų planų nieko neišėjo, įvykus vad. Vislos stebuklui - t.y. lenkams pradėjus vyti įsiveržusius sovietus. Kautynėm einant, prasidėjo tiesioginės slaptos sovietų-lenkų derybos, kurių metu sovietai, negalėdami sustabdyti į priekį žygiuojančių lenkų, sutiko perleisti Lietuvą ir Baltarusiją Lenkijai už taiką. J. Pilsudskis tokio susitarimo nepasirašė. Tik po to Sovietų vyriausybė atkreipė dėmesį į Lietuvą, kuri sugebėjo išsilaikyti nepaisant aplink bešėlstančios audros ir Paryžiaus taikos konferecijoje išreikalavo demarkacinę liniją tarp savo ir Lenkijos kariuomenių. Po to Kremlius 1919 m. rugsėjo mėn. pasiūlė Lietuvai taikos derybas, kurių pasėkoje atsidarė kelias bendradarbiavimui.

Iš to Laurinavičius daro išvadą, kad lietuviai komunistai tada neįvertino nacionalinio valstybingumo reikšmės ir todėl nesiėmė rimtų žygių tam valstybingumui suformuoti ir jį įtvirtinti. Nesukūrę savosios nacionalinio Lietuvos valstybingumo koncepcijos, jie taip ir liko rusiškos ir lenkiškos minties susikirtimo kryžkelėje. Dėl ko mes galime tik dėkoti Dievui, nes tai davė sunkių, bet ir viltingų 20 nepriklausomybės metų ir dabar duoda gražaus preteksto tai idėjai iš naujo iškilti.

RN/LPN

FT & PT positions avail. on 3-11 & 11-7 in small luxury health care facility. Excellent working cond., flexible benefit package, salary neg. commensurate w / exp. Contact JACKI DOHERTY DON.

FOULK MANOR NORTH
1212 FOULK RD.
WILMINGTON DE. 19803
302-478-4296

(45-4)

Varpo šimtmetis ir Vincas Kudirka... (9)

Varpo ir Kudirkos dešimtmetis

Vincas Trumpa

Tegu V. Kudirka toli gražu nebuvo nei Lietuvos diktatorius, nei jo valdžia negalėjo lygintis su caro valdžia, kaip jį bandė įsivaizduoti Gabrielė Petkevičaitė, stovėdama Nepriklausomos Lietuvos pozicijose, tačiau paskutinį mūsų XIX amžiaus dešimtmetį galima drąsiai vadinti V. Kudirkos arba Varpo dešimtmečiu. Kaip dešimtmečiui prieš tai galėtų tikti dr. J. Basanavičiaus arba Aušros dešimtmečio vardas. Tai sakydami visiškai nenorime sumenkinti visų kitų aušrininkų ir varpininkų vaidmens, kaip lygiai ir Apžvalgos bei Tėvynės sargo, kurie ėjo greta su Varpu, vaidmens. Kaip jau minėjome, ir po V. Kudirkos mirties Varpas nesustojo ėjęs ir žiedęs aplink save tam tikrą varpininkų srovę. Tačiau pirmajame Varpo dešimtmetyje neabejotinai vyraujanti mūsų kultūrinio ir politinio gyvenimo fgiūra buvo dr. V. Kudirka, nors tik labai nedidelis būrelis žmonių tą jo vaidmenį tada suprato ir įvertino.

"Nors politikai nepaskiriu verčiausios vietos, vienok turiu pripažinti, kad su svarbesniais politikos atsitikimais negali prasilenkti pažintis nei vieno inteligentiško žmogaus", rašė V. Kudirka 1892 m. Varpe (Raštai, II t., 203 p.). Kokie buvo tie svarbesni politiniai atsitikimai arba įvykiai? Be abejo, pats svarbiausias buvo lietuvių-rusų santykių klausimas. Varpas ir pats V. Kudirka šiuo atžvilgiu užėmė, nors ne iš karto, labai aiškią poziciją: Lietuva nori laisvės ir nepriklausomybės.. .Tai buvo visiškai nauja. Joks kitas laikraštis taip aiškiai to klausimo nekėlė. Kai po Aleksandro III mirties sėdo į sostą Nikalojus II, A. Dambrauskas-Jakštas atspausdino Apžvalgoje jam skirtą eilėraštį su prašymu leisti "mums būt katalikais Rymo". J. Tumas-Vaižgantas Tėvynės Sarge dar ir gerokai vėliau barė, žinoma gal tik taktiniais sumetimais, visokius "neprigulmybės" reikalautojus. Gerokai miglotai nepriklausomybės postulatas formuluotas ir pirmoje Lietuvos socialdemokratų programoje.

Būdamas pažangos, laisvės, tiesos ir gėrio pergalės pasaulyje šalininkas, V. Kudirka buvo aplamai optimistas dėl lietuvių tautos ateities. Užtat jam buvo labai sunku suprasti vietinę rusų administraciją. Jis rašė paskutiniame 1895 m. Varpo numeryje: "Ar ta Maskolių administ r a ci j a taip bjaurios širdies, ar taip kvailos galvos, jeigu nesupranta, kad kareivišką komandą negalima pritaikyt prie pabudusios tautos dvasios, kad nė smarkiausi rotmistrai, nė narsiausi gendroliai (generolai), kurių rankose administracija, nenumalšįs dvasios reikalavimų ir kad **kovoje su prigimtais žmogaus jausmais, greičiau ar vėliau tur pralaimėt rotmistrai"** (Raštai, II t., 301 p. Mano pabraukta). Aišku, kad vienas iš svarbiausių tokių prigimtų žmogaus ir tautos jausmų buvo laisvės ir nepriklausomybės troškimas.

Ką visa tai reiškė? Visų pirma tai reiškė, kad lietuvių tauta nori būti viešpats ir valdovas savo pačių žemėje. Tai nebuvo taip paprasta, kaip mums šiandien atrodo. Tada dar palyginti silpna lietuvių tauta turėjo du galingus konkurentus, kurie taip jautėsi viešpačiai ir valdovai Lietuvos žemėje: rusiškąjį nacionalizmą, kuris tvirtino, kad Lietuva nuo amžių buvo rusiškas kraštas. Ir Lenkiją, kuri daugmaž palankiai žiūrėjo į kultūrinę lietuvių veiklą, bet kuri absoliučiai nenorėjo paleisti politinės veiklos vadelių iš savo rankų. Svarbiausia, dar buvo gana stiprus unijos šalininkų užnugaris pačioje Lietuvoje. Iš čia ir garsusis litvomanų — lenkomanų sankirtis, apie kurį daug rašė V. Kudirka Varpe. Nors aplamai Kudirka lenkus laikė mažesniais Lietuvos priešais negu rusus.

Žandarai daro kratą V. Kudirkos bute. Šinkūno paveikslas.

Klausimas sukosi apie tai, kam turėjo priklausyti vadovaujantis vaidmuo Lietuvoje. Iš čia atsirado ir "Lietuva lietuviams" šūkis. Nors tą šūkį galbūt pirmiausia pavartojo Mikalojus Akelaitis savo laiške iš Paryžiaus Aušros redaktoriams 1883 m. (tas laiškas buvo atspaustas Aušroje 1884)), tačiau tas šūkis įgavo realios prasmės tik Varpo gadynėje. Savo laiku tą šūkį labai kritikavo Mykolas Roemeris. Ne labai simpatiškai atrodė, kai tas šūkis buvo kraštutinių nacionalistų atgaivintas Nepriklausomoj Lietuvoj. Pagal Varpo ir ypač V. Kudirkos sampratą tas šūkis tik reiškė, kad **lietuvių tauta turėti vadovaujančią vietą Lietuvoje.** Kitais atvejais tai būtų savaime suprantamas dalykas, apie kurį nereikėtų nei kalbėti. Bet kadangi ano meto Lietuvoje į tą vadovaujančią vietą nejuokais pretendavo ir Rusija ir Lenkija, toks šūkis ne tik buvo savaime suprantamas, bet gal ir reikalingas. Užtat jam pritarė ne tik dr. V. Kudirka, bet ir gal dar didesnis demokratas Povilas Višinskis. Tas šūkis nebuvo nukreiptas prieš tautines mažumas.

Kai kas kaltina dr. V. Kudirką antisemitizmu. Iš tikrųjų daug karčių žodžių jis yra prirašęs žydų adresu. Deja, jis čia buvo ne vienas ir ne pats smarkiausias. Pavyzdžiui, katalikiškasis Tėvynės sargas atvirai skelbė, kad didžiausi Lietuvos neprieteliai buvo vietinė administracija, žydai ir savieji išgamos. Tačiau vargu tai galima buvo pavadinti antisemitizmu, ypač kai lietė tokius humanistus ir demokratus, kaip V. Kudirka, P. Višinskis ar J. Tumas-Vaižgantas. Siekiant vadovaujančio vaidmens savo krašte ir turint tokią baisią opoziciją, kiekviena kliūtis pasidarė labai didelė. Tokia kliūtimi iš dalies buvo ir ano meto žydai, tiek savo dominuojančia pozicija kai kuriose Lietuvos ekonominio gyvenimo srityse, tiek savo laikysena vietinės administracijos atžvilgiu.

(Bus daugiau)

JUBILIEJINĖ PREMIJA — KRIKŠTO VANDUO

Anatolijaus Kairio 5-ių veiksmų Lietuvos krikšto drama. Vaidina Los Angeles Dramos Sambūris. Režisūra, scenovaizdis, rūbų eskizai — **Petro Maželio.** Pastatymą globoja Lietuvos krikščionybės jubiliejaus vykdomasis komitetas.

Vaidinimai vyks **gruodžio 10 d., šeštadienį, 7 val. vak.** ir **gruodžio 11 d., sekmadienį, 3 val. popiet, Jaunimo centre,** 5620 So. Claremont Avenue, Chicago, Illinois.

Sekmadienį po vaidinimo pobūvis ir vakarienė su autoriumi ir Dramos sambūriu Jaunimo centro kavinėje.

Bilietai: vaidinimai: $10.00 ir $8.00. pobūvis ir vakarienė — $6.00. Bilietai gaunami J. N. Vaznelių prekyboje, 2501 W. 71 St., Chicago, Ill., tel. 312-471-1424.

Į Palangą ir į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1988 M KELIONĖS Į LIETUVĄ

14 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
14 dienų — Lietuva, Suomija

Kelionė 128 — gruodžio 28 — sausio 11 — $1,629
Naujų Metų sutikimas, Vilniuje 11 naktų, Helsinky 1

Baltic Tour patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagei pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos pardotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminaičiams Lietuvoj.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
SUITE 4
77 OAK STREET
NEWTON, MA 02164
617 965 - 8080

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ**

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerių ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Jeronimo Kačinsko kūrinių koncerto Bostone belaukiant

Pastaruoju metu išeivijoje mūsų vadinamosios "rimtosios" ar "klasikinės" muzikos koncertų vis rečiau išgirstame, nes svajojamo savo simfoninio orkestro nepajėgėme sutverti, samdytiniai per brangūs, stambesnieji vokaliniai ansambliai iškriko, o kai kurie išgarsėję solistai, amžiaus paveikti, natūraliai prikimo ir visiškai nutilo. Taigi įvairių minėjimų ir šventinių renginių programas vis dažniau pagyvina tik lengvesnioji ar pramoginė muzika, kuriai mūsų atsivežtinės "liaudies ausys" yra net imlesnės, negu Beethoveno, Bacho, Bartoko, Stravinskio ir panašių pasaulinių garsenybių kūrybai, kaip tai kadaise būdavo ir Lietuvoje. Be to, galima būtų padejuoti, kad ir mūsų solistų liaudies dainų repertuaras jau gerokai senstelėjęs, nors tos naujesniais laikais harmonizuotos ar vertos harmonizuoti liaudies lyrikos atsargos yra n e i š s emiamos. Vadinasi, lyg dar ir nereikėtų kaip tam Sacharos arabui dainuoti: "Vienas kupranugaris praėjooo, antras kupranugaris praėjooo, trečias kupranugaris praėjooo . . ."

Bostonas muzikiniu požiūriu vis dar yra kiek turtingesnis, nes čia, be aukšto lygio Pabaltiečių organizacijos periodinių koncertų, kone kasmet surengiama ir mūsų kompozitoriaus **Jeronimo Kačinsko** kūrybos platesnio masto reprezentacija. Toks jo "ataskaitinis" kamerinių ir vokalinių kūrinių koncertas įvyks ir šiemet gruodžio 4 d. 2 val. po pietų So. Bostono lietuvių piliečių draugijos salėje.

Įdomu tai, kad šio koncerto atlikėjai yra amerikiečiai Berklee muzikos kolegijos ir New England konservatorijos instrumentalistai ir Berklee kolegijos koncertinis choras, kuris giedos **lietuviškai.** Čia tai jau tikrai graži pagarba šios muzikos kolegijos profesoriui komp. Jeronimui Kačinskui, ypač kad kitataučių chorui nėra lengvai įveikiamas uždavinys išsuokti lietuvių kalbos priegaides, o suanglėjusiame liežuvyje lietuviškoji **e** būtinai yra linkusi virsti **ė.** Bet dėl to neverta per daug būkštauti, nes bene prieš metus girdėję, kaip tokiame pat koncerte gerai pasirengęs japonas dainininkas lietuvišką tekstą taip išdainavo, kaip gimęs suvalkietis.

Pabrėžtina, kad šio reprezentacinio koncerto puošmena yra ir lietuvaitė solistė — sopranas **Ona Aleksaitė,** kuri dažnai dalyvauja ir kituose komp. Jeronimo Kačinsko muzikiniuose renginiuose.

Žinoma, mūsų muzikams, kaip ir dailininkams ar baletininkams, nuo pat pradžios ir išeivijoje geriau sekėsi, nes jų bežodinis menas, jeigu dar aukšto lygio, visoms tautybėms ir partijoms yra lengviau priimtinas. Dėl to ir komp. Jeronimui Kačinskui neteko Amerikoje pianisto rankomis kirsti medžių, maišyti cemento ar būti panaktiniu sargu skerdyklos gaminių sandėlyje .Jis ne tik greitai ir giliai įsijungė į amerikiečių kūrybinę muzikinę veiklą, bet ir ok. Lietuvos vyresniosios ar jaunesniosios kartos kolegos jo nepamiršo. Dar prieš "perestroiką" jie prašė jo atsiminimų ir straipsnių, per Atlantą ieškojo jo kompozicijų, o, pasireiškus "atlydžiui", 1987 m. gruodžio 9 d. Vilniuje ir gruodžio 11 d. Kaune jie surengė didelio dėmesio susilaukusius jo kūrybos koncertus.

Taigi laukiame šio nekasdieninio įvykio ir Bostone. **A.**

PABUDIMAS BOSTONE

Arts Club Theater iš New Yorko "off off-Broadway" atvyksta į Bostoną suvaidinti Antano Škėmos dramą "Pabudimas", (The Awakening).

Režisierė Linda E. Pakri (estė); aktoriai Arūnas Čiuberkis, Neale Harper, Moke Jankowitz, Julia Nasvytytė ir Paul Taylor Robertson.

Spektaklis įvyks 1989 m. sausio 7 dieną 7:30 val. vakare ir 8 dieną 3 val. p. p. First Baptist Church salėje, kampas Garden ir Mason, Cambridge, Mass. (prie Harvard Universiteto).

LB Bostono Apylinkės valdyba parinko salę Cambridge su tikslu parodyti amerikiečių teatro mėgėjam lietuvio rašytojo vaidinimą šiuo metu ypatingai aktualia tema, t. y., Stalino žudynes Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Pabudimas vyksta NKVD (KGB) būstinėje Vilniuje 1946 metais kur tardomas suimtas partizanas. Iškeliami NKVD nežmogiški tardymo metodai ir psichologinis žmogaus nukankinimas.

Rengėjai šį spektaklį skiria Broliam ir Sesėms Lietuviams, kuriuos NKVD nukankino kalėjimuose ar Sibiro tremtyje. **(v)**

NEEDED IMMEDIATELY

- Jig and fixture design/detail.
- Product design/detail.
- Tooling design/detail.
- Applicon design/detail.
- 3 years minimum experience.
- Excellent benefits

Please rush resume to:
Mike Barben
Thomas Design
And Engineering
2029 S. Elms Road
Swartz Creek, MI 48473

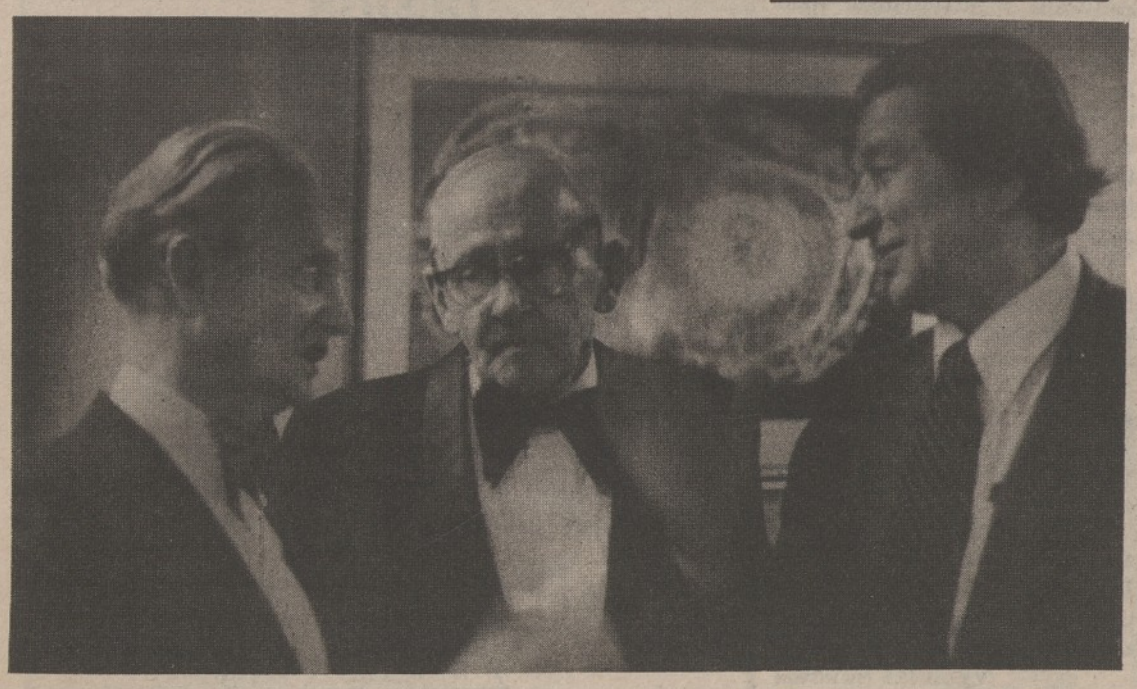

Trys bičiuliai po koncerto – muz. Jeronimas Kačinskas, komp. Vladas Jakubėnas ir dr. Jonas Lenktaitis – 1975 m. susitikę New Yorke. *V. Maželio nuotr.*

J. Jovaišaitė-Olekienė – bakchantė "Fauste".

Jovaišaitei-Olekienei 85 m.

Rugsėjo 28 d. Vilniaus operos ir baleto teatre įvyko P. Čaikovskio baleto 'Miegančioji gražuolė' spektaklis, skirtas LTSR nusipelniusios artistės **Jadvygos Jovaišaitės - Olekienės** 85-mečio sukakčiai.

Beveik dauguma dabartinių Lietuvos baleto artistų yra buvę jos mokiniai Vilniaus vidurinės M. K. Čiurlionio mokyklos choreografijos skyriuje, kur ji dėstė per 30 metų. (Toji institucija dabar jau atskira Vilniaus choreografijos mokykla).

J. Jovaišaitę-Olekienę gerai atsimena ir kiek vyresnio amžiaus kauniečiai, ypač dėl jos įspūdingai atliekamų 'charakteringų' šokių. Gimė ji Gruzijoje, Tbilisyje, kur jau svajojo būti balerina. Nuo 1921 m. mokėsi Kauno O. Dubeneckienės baleto studijoje, vėliau užsienyje. Šoko operos spektakliuose, o 1925 m. jau nuo operos atsiskyrusio baleto pasirodymuose. Jo pirmoje premjeroje — Coppelijoje — ji atliko vieną pagrindinių vaidmenų.

Iš viso Jovaišaitė baletui atidavė 62 savo amžiaus metus. Jos vyras Petras Oleka, operos solistas bosas, vėliau pirmasis lietuvis — operų režisierius, miręs 1975 m. Vilniuje, irgi buvo labai populiarus Kaune. Ypač į akis krisdavo jo nepaprastai gera vaidyba.

Kokia dvasio prieš Persitvarkymą viešpatavo dabartiniame Lietuvos teatre, parodo J. Jovaišaitės prisiminimo nuotrupos paskelbots TIESOJE.

"Kad ir mūsų kalba. Kiek sykių lietuviai, laužydami liežuvius, kreipdavosi į mane rusiškai. 'Kodėl taip tamsta kalbi? — neiškęsdavau nepaklaususi ir išgirsdavau atsakymą: 'pagalvojau, kad nesuprasite."

Pašnekovas Algimantas Budrys taip baigia:

"Tikiuosi, nebūsiu apkaltintas praeities idealizavimu: ką padarysi, kad, pabendravęs su prieškariniais i n t el igentais, dažniausiai atsisveikinu nešinąs švelesesnėmis mintim, skaidres ne siela. Gal dėl jų vėtyto ir mėtyto gyvenimo, kurio nuotrupas visada smalsu patirti, o gal dėl išsaugoto dvasingumo kurio taip dažnai trūksta mums, dabartiniams". **(v)**

INSPECTORS
TOOLING "A"
DETROIT AREA
Full-time contract position exist for experienced hand-on Tooling inspectors with defense industry background. Must be able to make dimensional measuruments with all types of mechanical tools and optical equipment including theodelite long term, high rates! Retireds welcome. Call and send or fax resume to SCOTT TAUBMAN, 1-(800)-345-9793.
TEKFORCE
3111 CAMINO DEL RIO NORTH
SUITE 444
SAN DIEGO, CA 92108
FAX: (619) 280-0990
(45-46)

MACHINE REPAIR
Experienced person needed on our second shift. We are looking for an individual with heavy experience in mechanical, electrical & metal stamping. Wages commensurate with experience and ability. Excellent employee benefits.
Gordon
Manufacturing Co.
Division of Leggett & Platt
5250 52nd St. S.E.
Grand Rapids, MI 49508

Lietuva tebelaukia...

(Atkelta iš 1 psl.)

mūsų išeivijoje ypač dabar, kad Lietuva, kaip tik dabar, galėtų už jos nusitverti taip, kaip kad skęstantysis griebiasi už gelbėjimosi rato.

* * *

Dabartiniai įvykiai Lietuvoje verčia iš pagrindų pertvarkyti visą mūsų išeivijos organizuotą veikimą. Nei dienos, anei valandos negalima delsti, kad mūsų pagrindinės organizacijos — VLIKas, PLB ir ALTa tuojau pat surastų bendrą kalbą tam, kad apjungus ir sukoncentravus visas fizines ir dvasines pajėgas galima būtų pradėti energingą veikimą tokia kryptimi, kuri Lietuvai šiuo metu yra reikalingiausia.

Ne nepriklausomybės atgavimas Lietuvai šiuo metu yra svarbiausias dalykas, o išsaugojimas to, kas einant keliu į laisvę jau yra pasiekta, ir pasiekimas to, kas dabartinėje Lietuvos situacijoje dar įmanoma pasiekti.

Kiekviena diena praleista vien tik pasyviam įvykių Lietuvoje stebėjimui yra didelis praradimas. Lietuvoje jau dabar yra iškilęs didelis pavojus, jog ir Pérsitvarkymo Sąjūdžio, ir Lietuvos Laisvės Lygos veikimas, pagaliau ir pats, lyg lelijos žiedas prasiskleidęs, tautinis atgimimas gali pasibaigti taip, kaip panašūs siekimai ir reiškiniai pasibaigė kituose sovietų kontroliuojamuose kraštuose: prieš 40 metų Rytų Vokietijoje, prieš 32 metus — Vengrijoje, prieš 20 metų — Čekoslovakijoje ir prieš 7 metus — Lenkijoje.

Pažvelkime dabar į Lietuvą naujomis akimis ir palikę už durų savo negyvenimiškus principus, ambicijas ir intrigas sėskime už apskritojo stalo ir kaip Siksto koplyčios konklavoje — nevalgę ir negėrę, nepasikelkime nuo to stalo tol, kol nesudarysime bendro, efektyvaus ir veiksmingo veikimo Lietuvai plano, pirmiausia siekiant viso pasaulio paramos. Pastarasis uždavinys labai nelengvas ir jo rezultatai ne iš karto pasiekiami, tačiau šio tikslo siekimas dabar yra privalomas visiems.

Jau kuris laikas pasaulio laikraščiai, įskaitant ir pačius didžiuosius, dažnai rašo apie sovietų užgrobtuosius Pabaltijo kraštus ir apie tai, kas juose dabar vyksta. Deja, tų jų pastangų beveik neatspindi mūsų išeivijos lietuviškoji spauda. O labai reikėtų visiems lietuviams žinoti kada, kam ir kokiu adresu siųsti gausias padėkas už visą tą Lietuvai tikrai reikšmingą žurnalistinę paramą jai, kad ir toliau toji pasaulinė spauda pasiliktų dėmesinga Lietuvai ir kitiems abiems Pabaltijo kraštams. Pamėginkime tą kitataučių spaudą papirkti nors lietuvišku mandagumu, nuoširdumu ir ... lankstinukais apie Lietuvą.

Mažiau kaip prieš metus buvo keliama idėja Amerikos didžiojoje spaudoje už 25,000 dolerių nupirkti tiktai vieną vienkartinį puslapį, paskirtą Lietuvai. O dabar ar kas nors suskaičiavo kiek šimtų puslapių, išeivijai nekainavusių nei cento, Pabaltijo kraštams paskyrė vien tiktai patys didžiausieji pasaulio laikraščiai?

Pagaliau, ar žino dabar besikeičianti aukščiausioji Amerikos valdžia apie tai, kaip Amerikos lietuviai reaguoja į dabartinius įvykius jų pačių tėvynėje?

Ar kas nors dabar daroma, kad sovietų užgrobtų Pabaltijo kraštų klausimas būtų pagaliau įvestas į Jungtinių Tautų Organizacijos Generalinės asamblėjos dienotvarkę? Nejaugi Lietuva, Latvija ir Estija ir dabar dar nenusipelnė, kad joms aukšto lygio tarptautinėse organizacijose, konferencijose ir pasitarimuose būtų rodomas toks pat dėmesys, kaip, pavyzdžiui, nuolatos yra rodomas Afganistanui arba palestiniečiams? Nejaugi Pabaltijo kraštai tiktai krauju galėtų tokį dėmesį nusipirkti? Jeigu taip, tai krauju užmokėta avansu jau prieš keletą dešimtmečių!

Ar nebus pražiopsota proga vėl į Ameriką atvykstančiam Michailui Gorbačiovui priminti, jog Pabaltijo kraštų išeivija užjūriuose atsidūrė, vengdama stalininio teroro ir represijų, ir kad su jos nuomonėmis dar ir dabar sovietams yra privalu skaitytis?

Visų tokių ir panašių klausimų fone tiesiog koktu skaityti tokius banalius skelbimus: „Lietuva laukia laisvės — remkime Tautos fondą!" Lietuva ne laukia, o jau dabar kovoja dėl savo laisvės!

* * *

Rašantysis neturi tikslo ką nors mokyti ar vien tik priekaištauti. Šiuo rašiniu norima tiktai įspėti, jog Lietuvos dabartinė padėtis yra tiesiog kritiška, nes ji stovi prieš išsilaikymo arba visiško pralaimėjimo alternatyvą. Visiems turėtų būti aišku — jeigu Lietuva dabar savo artimiausiuose siekimuose pralaimės ir praras tai, ką jau yra išsikovojusi, okupacijos varžtai vėl ilgiems dešimtmečiams ją užsmaugs taip, kad ji kažin ar kada nors beatsigaus.

Džiaukimės ir toliau dabartiniais mūsų kovojančios tautos dalies pasiekimais, tačiau nepraraskime sveikos nuovokos ir jau šiandieną pradėkime daryti viską, kad nuo Lietuvos atitoltų jai grėsiantis didelis pavojus.

Lietuvos tikrosios laisvės ir nepriklausomybės atgavimo tolimesnis sprendimas pareis nuo to, kaip išsikraus dabartinė įtampa, kurią dabar pergyvena visa Lietuva, siekianti ne galutinio, o artimiausio savo tikslo — visiško savarankiškumo beveik visose gyvenimo srityse, kol kas pasiliekant TSRS sudėtyje. Kad tiktai toks kelias į tikrąją Lietuvos laisvę dabartinėje Lietuvos situacijoje yra įmanomas ir realus, to nematyti negalima.

Lietuva dabar šaukiasi pagalbos ir laukia paramos iš viso pasaulio, nes ji nėra tikra dėl savo rytojaus. Tarpininku tarp pavergtosios Lietuvos ir pasaulio gali būti tiktai mūsų išeivija. Toks tarpininkavimas dabar turėtų būti pagrindine mūsų misija.

Laisvinkime Lietuvą konkrečiu ir efektyviu veikimu ir lietuviškojo sąmoningumo ugdymu bei stiprinimu mūsų pačių tarpe.

Vytautas Skuodis

(Draugas, Nr. 231)

VLIKo atsišaukimas į lietuvių visuomenę

Paskutinių dienų įvykiai okupuotoje Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje vėl parodė, kad Maskva visai nenori skaitytis su pabaltiečių pageidavimais ir laisvės siekimais.

M. Gorbačiovo paskelbtoji persitvarkymo, atvirumo ir demokratijos politika yra grubiai kontroliuojama.

Sovietinės Estijos Tarybos nutarimas rezervuoti sau teisę spręsti apie priėmimą ar vykdymą Sovietų Sąjungos įstatymų — Maskvos buvo paskelbta kaip nekonstitucinis ir nepriimtinas.

Š. m. lapkričio 18-19 dienomis, Sovietų Lietuvos Aukščiausios Tarybos sesijai, po ilgų ir rimtų diskusijų, nebuvo leista balsuoti paremiant Estijos Tarybos nutarimus ir iškeliant Lietuvos įstatymų nepriklausomumą nuo Sovietų Sąjungos įstatymų.

Tarybos sesijoj priimtas nutarimas, kad lietuvių kalba yra respublikinė, bet buvo papildyta nuostatu, kad reikia mokyti ir rusų kalbą, nes tai yra Sovietų Sąjungos tarybinė kalba ir svarbi tarpusavio tautų bendradarbiavimui.

Estijos nepriklausomybės partijos, Latvijos nepriklausomybės judėjimo ir Lietuvos Laisvės Lygos atstovų pasitarimas lapkričio 19-20 dienomis Rygoje priėmė visą eilę nutarimų ir pareikalavo M. Gorbačiovo, kad būtų nustatyta data, kada Sovietų kariniai daliniai bus išvesti iš Pabaltijo valstybių, nes Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacija 1940-ais metais yra net tarybinių istorikų jau pripažinta kaip tikras faktas ir Hitlerio-Stalino susitarimai ir slapti protokolai buvo paskelbti net Lietuvos, Latvijos ir Estijos tarybinėje spaudoje.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas apeliuoja į visus pasaulio lietuvius tuoj pat reaguoti į mūsų Tautos tebesitęsiančią priespaudą ir tautų teisių laužymą, kreipiantis laiškais į savo valstybių prezidentus kad paveiktų M. Gorbačiovą vykdyti Sovietų kariuomenės dalinių atitraukimą iš pavergtų Pabaltijo kraštų.

Mes kreipiamės į Amerikos Lietuvių Tarybą ir JAV Lietuvių Bendruomenę prašydami suorganizuoti laiškų rašymo akciją prezidentui Reaganui prieš jo pasimatymą š. m. gruodžio 7 d. su M. Gorbačiovu New Yorke, paremiant ok. Lietuvos gyventojų teisėtus laisvės siekimus.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas

Washington, D. C.

Inž. Vytautas Šliupas su žmona Vanda, lankydamiesi Lietuvoje, Rakandžiuose, Šiaulių rajone, kur buvo pastatytas paminklas aušrininkui dr. Jonui Šliupui, gimusiam Rakandžiuose, pasodino ąžuolėlį savo tėvo atminimui.

AUDRA travel CORPORATION

REMKIME LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDĮ

Lietuvių viltys, sunkiais tylos ir skausmo laikais, baimės ir nepasitikėjimo tramdytos, pagaliau išsiliejo kaip nesuvaldomai veržlus, apsivalymo nuo slogios praeities ir tikėjimo Lietuvos ateitimi srautas, pasivaidinęs LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIU. Išsaugoti ateinančiom kartom Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, kalbą bei gamtą — yra **kiekvieno lietuvio pareiga.**

Kiekvienas iš Jūsų galite palaikyti lietuvių viltis paremdami PERSITVARKYMO-ATGIMIMO SĄJŪDĮ.

Nuo š.m. lapkričio 1 dienos visiems išeivijos lietuviams nuo mokesčio, kurį Jūs paprastai mokate už bet kokio pobūdžio kelionę AUDRA travel kelionių biure, 2.5% bus skiriama LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIUI REMTI.

1989 m. pabaigoje, ataskaitiniame keliautojų susitikime, pinigai kartu su rėmėjų sąrašu bus įteikti **Lietuvos sąjūdžio atstovams.**

Tad, LIETUVIAI, užsakydami keliones lietuviškame AUDRA travel kelionių biure, remsite LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDĮ.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500, TELEX: 06-967812
FAX: (416) 763-6279
Rašykite: **2100 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1M7**
Darbo valandos: nuo pirmadienio iki trečiadienio 9.30 - 19.00, ketvirtadienį, penktadienį 9.30 - 21.00, šeštadienį 11.00 - 17.00
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

DESIGN ENGINEER

Masco Industries, a Fortune 500 manufacturer of metalworking products, is seeking design engineers for various Michigan locations.

Successful candidates will have responsibility for the design of new products as well as product enhancements. Requirements include 3-5 years experience in product design in a manufacturing environment and an undergraduate degree in a technical discipline.

These positions offer competitive compensation and benefit packages including bonus potential.

For prompt, confidential consideration, please send resume to: **Masco Corporation - MJDE, 21001 Van Born Rd., Taylor, MI 48180.**
Equal Opportunity Employer.

MASCO

PAREIŠKIMAS VISUOMENEI

Šio pareiškimo pabaigoje nurodytų organizacijų atstovai, atsižvelgdami į š.m. lapkričio 21 Chicagoje įvykusio visuomenės atstovų susirinkimo pageidavimus dėl šiuo metu okupuotoje Lietuvoje besireiškiančių įvykių, skelbiame savo lapkričio 23 posėdžio nutarimą.

1. Okupuotoje Lietuvoje besirutulioją įvykiai reikalauja mūsų visų didelio dėmesio, nors jie ir priklauso nuo ten gyvenančių tautiečių nuovokos ir veiklos būdų pasirinkimo.

2. Pastarosiomis dienomis ten pasireiškęs vadovaujančių asmenų ryškesnis nuomonių įvairumas tegali būti derinamas tik jų pačių, nes tik okupuotos Lietuvos gyventojai tegali suvokti, kas šiuo kritišku metu tautai yra geriausia.

3. Mūsų, lietuvių išeivijos, vaidmuo ten besivystančios kovos dėl laisvėjimo eigai yra svarbus, tačiau tik pagalbinis.

4. Betgi suprasdami šio momento ypatingą svarbą, JAV lietuvių išeiviją prašome kreiptis į savo senatorius bei Atstovų rūmų narius ir prašyti juos įtaigoti prezidentą, Valstybės departamentą ir patį Kongresą paskelbti, kad Pabaltijo valstybių okupacijos nepripažinimas yra JAV užsienio politikos nekeičiamas principas, ir taip pat priminti Sovietų Sąjungos valdovams, kad JAV vyriausybė įvykius okupuotoje Lietuvoje seka ir Maskvos valdovų pastangas ten vykstančiam laisvėjimui slopinti smerkia.

5. Jungdamiesi prie okupuotos Lietuvos gyventojų reikalavimo, kad Sovietų Sąjungos valdovai išvestų iš Lietuvos teritorijos savo ginkluotas pajėgas ir suteiktų lietuvių tautai suverenitetą bei teisinę valstybę, palikdami pačiai tautai tvarkyti tolimesnį savo gyvenimą, Gorbačiavo JAV apsilankymo proga mes raginame JAV lietuvius ketvirtoje pastraipoje nurodytą veiklą sustiprinti laiškais ir telegramomis prezidentui Reagan ir naujai išrinktam prezidentui Bush, kuriose šie JAV vadai būtų prašomi pareikalauti Sovietų Sąjungos prezidentą:

a) atsisakyti Ribbentropo - Molotovo pakto bei jo padarinių ir tuojau išvesti sovietų okupacines ginkluotas pajėgas iš Lietuvos teritorijos;

b) grąžinti Lietuvai laisvę ir pilną neptriklausomybę;

c) paleisti visus politinius kalinius ir tremtinius;

d) atlyginti visus okupacijos metu padarytus nuostolius.

Tokios veiklos prašome skubiai, nes mūsų išeivijos vadovai kartu su latvių bei estų vadovybėm dar prieš Gorbačiovo apsilankymą siekia pasimatyti su atitinkamais JAV valdžios pareigūnais ir įteikti jiems tokios pačios paskirties bei turinio memorandumą. Gausūs laiškai bei telegramos mūsų vadams sudarytų stipresnį užnugarį. Tačiau paveikiausia priemone visgi laikome į JAV valdžią kreipimąsi per senatorius bei Atstovų rūmų narius, su pastaraisiais susisiekiant asmenišku apsilankymu ar bent telefonu.

6. Vertindami JAV spaudos ir kitų žinių skleidimo tarnybų vaidmenį už mūsų tautos siekių iškėlimą į viešumą, mes raginame lietuvių visuomenę siųsti jiem padėkos laiškus ir kartu prašyti stipriau paremti okupuotos Lietuvos gyventojų teisėtą kovą laisvei atgauti.

Pilypas Narutis
Teodoras Blinstrubas
Įgalioti Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto

Petras Kisielius
Bronius Nainys
Įgalioti PLB valdybos

G. J. Lazauskas, pirm
Viktoras Naudžius
Amerikos Lietuvių Taryba

Antanas Razma, pirm.
P. V. Kisielius
JAV LB Krašto valdyba

Chicaga, 1988 lapkričio 25

Norint skambinti senatoriams Washingtone, skambinti centriniu telefonu — 202-224-3121 ir prašyti, kad sujungtų su specifiniu asmeniu.

Kongreso nariai:
Cong. Russo — 353-0560
Cong. Lapinski — 886-0481

Illinois
Sen. Paul Simon* — 312-353-4952 (Chic.); Sen. Allan Dixon* — 312-353-5420 (Chic.).

Michigan
Sen. Carl Levin* — 313-226-6020 (Detr.); Sen. Donald Riegle* — 313-226-3188 (Detr.).

Ohio
Sen. John Glenn — 216-522-7095 (Clev.); Sen. Howard Metzenbaum — 216-522-7272 (Clev.).

California
Sen. Alan Cranston — 213-215-2186 (LA); Sen. Pete Wilson — 213-209-6765 (LA).

Florida
Senator-elect Connie Mack — 202-225-2536 (Washington); Sen. Bob. Graham — 202-224-3041.

New York
Sen. Daniel Patrick Moynahan — 212-661-5150 (N.Y.); Sen. Alphonse D'Amato — 212-947-7390 (NY).

Pennsylvania
Sen. John Heinz — 215-925-8750 (Phil.); Sen. Arlen Specter — 215-597-7200 (Phil.).

Nedw Jersey
Sen. Frank Lautenberg* — 201-645-3030 (Newark); Sen. Bill Bradley* — 201-688-0960 (Union, NJ).

* pažymėti senatoriai yra labai palankūs lietuviams.

Vergiškas nuolankumas

Rūta Kleva Vidžiūnienė

Atsitiktinai akis užkliuvo už straipsnio, kuris jau senokai šią vasarą pasirodė Sovietijoje, žurnale Literaturnaja Gazeta, ir kuris į anglų kalbą buvo išverstas ir išspausdintas Time žurnale. To straipsnio autorius — garsusis sovietų poetas Yevgeny Yevtušenko, kuris, pasirinko, puikiai ir sparnuotai rašo ne vien tik poeziją. Užkliuvau už šio vertimo ir su nuostaba skaičiau, kaip tiksliai ir sutrauktai čia buvo sugebėta perduoti pasauliui rusišką sielą, galvoseną, ir iš to išplaukusią tautos istoriją, tikriau gal tragediją. Manau, gal verta būtų šiais įspūdžiais pasidalinti su skaitytojais, remiantis šio skaudaus, bet nuoširdaus straipsnio citatomis.

Pradedama su smulkia, mintį prablaivinančia dėkingumo banga. Dėkingumo, kuris užlieja žmogų ten, Sovietuose, netikėtai gavusį nusipirkti maišelį cukraus ... Tas prablaivėjimas ir atveda į vieną tokį rusiškos asmenybės bruožą išreiškiantį žodį **priterpelost,** kadaisę gal turėjusį reikšti pagarbą kantrybei, — kuri juk būtų gerbtina, jei to verta, kaip kad kankinimuose neišduodant draugų, kaip kūrėjo savo darbui atsidavimo kantrybė, — dabar pasidariusi bereikšmė ir žeminanti, per paskutinius šimtmečius taip tipinga rusų tautai. Tai jau gėdinga kantrybės forma, kaip stovėjimas nesibaigiančiose eilėse dėl duonos kąsnio. Čia visuomenė, su tuo sutikdama, tik rodo ne kantrybę, o panieką pačiai sau.

Kaip paprastai, visad kaltinami kiti, bet nepasakoma, kad kalta tauta! Kalta valdžia, trūkumai, tik ne tauta, leidusi klikai elgtis, kaip jie nori, užsimerkiant prieš nusikaltimus, — nes tai yra taip pat nusikaltimas! Laikas kaltinti atsimerkus. Juk ir maisto mažėjimas, jis atėjo palengva, bet ar tauta ką darė? Paskui prapuolimas, — ne prekių, bet tokios daugumos žmonių! Net ir dabar, dar vis skundžiamės prekių mažėjimu ... nuolankiai. Ar alkoholio prekės atėmimas yra tikroji priemonė, baudžianti ir tuos, kurie gal prie iškilmingesnių pietų nori taurės vyno? Ar valdžia turi teisę atimti tą taurę iš nealkoholiko? Čia kaltė vėl krinta mums, sako autorius, toleruojantiems net kvailiausius nutarimus, vėl ir vėl nuolankiai ...

Tikroji demokratija yra ta, kur valdžia ateina iš apačios, iš žmonių, — į viršūnę, o ne atbulai. Nasakykit, kad štai aš tik mažas žmogelis, ką aš galiu padaryti? Taip darydami mes po truputį užmušame perestroiką.

Perestroika, deja, bus tokia, kokie būsime mes, — metamas aštrus kaltinimas. Jei mes vis laikysimės vidurio, tai ir persitvarkymas bus tik per pusę. Jei užsileisime užuolaidas, susisuksime į skarą ir pasislėpsime nuo realybės, perestroika žus. Juk turime milžinišką verksnių grupę, kurie verkia, kad nėra cukraus, bet nepakelia pirštelio ką nors pakeisti. Negali būti persitvarkymo tik ekonomijoje, neliečiant politikos. Negindami demokratijos, jos nereikalaukime ir nelaukime.

300 metų po totoriais, kiti 300 po caro batu mums atnešė vergo psichologiją. Rusija buvo paskutinė Europoje panaikinti baudžiavą, bet tuoj peršoko ir prisiėmė socializmą, nepatyrusi demokratijos, tik pakeitusi caro vardą kitu. Raudonieji carai vėl netrugdomi viešpatavo, atimdami iš žmonių ne tik žemę, bet ir pasą keliauti. Kantrioji tauta nesipriešino nei Geležinei uždangai, nei kūrėjų, mokslininkų, rašytojų pažeminimui. Tai buvo lyg perdirbimas žirgo savybes į pelės psichologiją. Mums tėra viena išeitis, tai pagaliau atsisakyti to vergiško nuolankumo.

Mes vis žeminamės ir taip pažeminam patys save. Laukiam kantriai buto, neturim laisvai nusipirkti net kranui atsuktuko, visą savo laiką praleidžiam bandydami ką nors įsigyti. Žemina jau ta realybė, kad tokiam dideliam krašte trūksta ir duonos, ir viesto, ir net daržovių, visa tai turim gauti iš svetimų kraštų. Tas pats su rūbais, batais, vaistais ir net popierium. O tuos, kurie iš mūsų krašto ištrūksta, vietoj veržesi į jį, vadinam išdavikais ir priešais. Ar nėra žema laikyti piliečius grandinėmis pririštus prie savo krašto? Jie turi turėti teisę išvažiuoti, pamatyti pasaulį, teisę grįžti ar negrįžti.

Ta prasme matau glasnost — atvirumą — kaip skelbimą karo šiam nesibaigiančiam pažeminimui. Tai yra karas už žmogišką vertę. Besipriešinantys perestroikai bando tai vadinti socializmo nuvertinimu. Tie gina ne socializmą, o patys save, tokių yra tiek ekonomikų, tiek literatų tarpe. Asmeniška iniciatyva persitvarkymo darbe yra būtina.

Tiesa apie Stalino laikotarpį, psichiatrų piktnaudžiavimas, Afganista n a s, Sacharovo izoliavimas, viskas tas davė progą ir pagrindą Vakarams mus pavadinti blogio imperija. Mes turim pareigą atstatyti pagarbą mums ne melu, bet žmoniškumo atstatymu savo krašte. Savo tradicijomis. Tik ne visos tradicijos yra geros, mūsų vergiškas nuolankumas kaip tik yra viena iš tų.

TRAIN
TO BE A
PROFESSIONAL
• SECRETARY
• SEC./RECEPTIONIST
• EXECUTIVE SEC.
Start at home, learn word processing and related secretarial skills. Home Study and Resident Training.
Nat'l. headquarters
4699 N. Fed. Hwy.
Pompano Beach, FL.
Financial Aid Available
Job placement assistance
1-800-327-7728
THE HART SCHOOL
A Division of ACT Corp.
(Accredited Members NHSC)

WANTED 1ST CLASS MECHANICS
Clark forklift dealer in south Fla. has immediate full time positions available in Ft. Lauderdale, Miami, West Palm Beach, Sarasota and Ft. Myers. Exp. and own tools required. Call or write Mr. George Olsen, W. E. Johnson Equipment Co., 300 East 10 Ct., Hialeah, FL 33010. 305-882-7000 (44-47)

WANTED EXPERIENCED MACHINIST — MOLD SHOP
Applications now being eccepted for Machinists with 3-5 years exp. on conventional and CNC equipment to include lathes, mills and EDM machines. Grinding exp. a plus. Should have strong math background to include shop applications of algebra, geometry and trigonometry. To apply call collect 517-676-1637. (42-48)

Train to be a
•TRAVEL AGENT
•TOUR GUIDE
•AIRLINE RESERVATIONIST
Start at Home. Full time/part time. Train on live airline computers. Home Study and Resident Training.
Nat'l. headquarters, 4699 N. Fed. Hwy,
Pompano Beach, FL
• FINANCIAL AID AVAILABLE
• JOB PLACEMENT ASSISTANCE
1-800-327-7728
A.C.T. TRAVEL SCHOOL
(Accredited Member NHSC)

MACHINE MAINTENANCE MECHANICS
Maintenance mechanic is reqd. for the 1st shift w/knowledge of Hydraulic & Pneumatic equipment is essential. We are seeking individuals to solve a variety of mechanical problems w/little supervision. Equipment includes power presses, reduction roll mills, & other machinery used in the manufacture of metal stamping & heating elements. Salary commensurate w/knowledge & exp. Please call JOE HOIDY, for appt. 201-686-7300.
TELEDYNE ADAMS
1110 SPRINGFIELD ROAD
UNION, N. J. 07083
An Equal Opportunity Employer
(44-50)

MATAS Realtors
505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530
RITA MATAS
— Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

Kelionėje po Lietuvą

Tarp Žalgirio 'sirgalių'...

Antanas Laukaitis

Būdamas sporto veteranas, kaip ir visur kitur, taip ir Lietuvoj, visuomet stengiuosi pabūti su sporto žmonėmis ir kuo daugiau pamatyti sportinių parengimų. Viešnagės metu teko pamatyti keturias "Žalgirio" futbolo rungtynes, dvejas jiems laimint, vienas sužaidžiant lygiomis ir vienas pralaimint, nors pirmą puslaikį žalgiriečiai ir vedė 2:0. Jau labai senai buvau nematęs tokio didelio futbolininkų ir žiūrovų entuziazmo, ar kaip Lietuvoje vadina, "sirgalių" savo komandos rėmimo, koks jis yra Vilniuje, žaidžiant "Žalgirio" komandai. Stadione visuomet būna apie 10-13 tūkst. žiūrovų ir vienas kampas yra skirtas patiems k a r š čiausiems rėmėjams. Ten vėliavų, vėliavų. Pradžioje būdavo tik "Žalgirio" žalios baltos, o paskui jau ir mūsų tripsalvių būdavo labai daug. Neduok Dieve, ten būnant pradėtum plot ar rėkt už "Žalgirio" priešininkus. Tikriausiai ir gyvas namo jau nepareitum. Vienas rungtynes, stebėdamas televizijoj, kai "Žalgiris" žaidė Maskvoje, nustebau pamatęs ir ten didžiulę tautinę Lietuvos vėliavą, iškeltą nuvykusių žalgiriečių rėmėjų.

Be futbolo, tuo metu Vilniuje vyko ir didžiulis "Švyturio" taurės tarptautinis moterų rankinio turnyras, dalyvaujant Amerikos, Rumunijos, Rusijos, Lietuvos ir kitų valstybių rinktinėms. Tai buvo mano pirmosios tokio masto matomos rankinio varžybos. Tikrai buvo įdomu stebėti, ypatingai gražiai žaidžiančias lietuvaites, tik gaila, kad rankinis dar toli gražu nėra toks populiarus kaip krepšinis ar futbolas ir žiūrovų sutraukia nelabai daug. Stebėdamas rusių komandą, kurios treneris yra ir visos Sov. S-gos treneris, aš dar nesu matęs, kad treneris taip rėktų, keiktųsi ir drąskytųsi, kaip buvo šis plikas, į robotą panašus, rusių treneris.

Tačiau vienos iš įdomiausių sporto varžybų, buvo amerikiečių p r o f esionalų "Atlanta Hawks" vyrų krepšinio rungtynės su Sov. S-gos rinktine, kurioje žaidė ir trys lietuviai, be Sabonio. Ši amerikiečių komanda, išskyrus vieną baltąjį, buvo sudaryta iš vienų negrų. Jie yra buvę NBA čempionatų Amerikoje laimėtojai ir savo eilėse turėjo nemažai "žvaigždžių", gaunančių atlyginimą jau milijonais dolerių. Iš viso amerikonai Sov. Sąjungoje žaidė tris rungtynes. Pirmąsias Tbilisyje jie laimėjo 85:84, kai Vilniuje jie taip pat atsiekė laimėjimą 110:105. Būnant Vilniuje, parodžius man savo tarptautinius kredencialus, buvau pripažintas kaip oficialus užsienio žurnalistas ir gavau visus reikiamus dokumentus dalyvauti sportinėse varžybose. Dieną prieš rungtynes, krepšinio stadione vyko abiejų komandų treniruotės. Pagal amerikono trenerio M. Fratelas pasisakymą, jam dar neteko niekur matyti, kad jo treniruotę stebėtų pilnas krepšinio stadionas ir tai 5000 žmonių. O kitą dieną rungtynėms, tai nebuvo įmanoma gauti bilietų, nes 5000 vietų, paraiškų per organizacijas ir sporto vienetus, buvo virš 40.000. Pačios rungtynės buvo įdomios, tačiau iš profesionalų varžybose Amerikoje. Paskutines trečiąsias rungtynes Maskvoje amerikiečiai pralaimėjo 132:123 rezultatu ir tai buvo pirmas kartas, kai Sov. S-gos rinktinė laimėjo prieš profesionalus. Kaip ir buvusiose anksčiau rungtynėse, geriausias žaidėjas buvo Š. Marčiulionis. Po rungtynių Vilniuje, "Lietuvos" viešbutyje amerikiečiams ir kviestiniams svečiams buvo surengtas banketas, kuriame aš turėjau progos susipažinti su "Atlanta Hawks" vadovais, pavieniais krepšininkais ir plačiau su jais išsikalbėti. Visi jie buvo labai Vilniumi patenkinti, nepalyginant su buvusiu vizitu Tbilisyje, kur nuo vandens ar maisto, keli jų žaidėjai net susirgo. Jie visi norėjo pasilikti Vilniuje ir nevažiuoti į Maskvą. Net ir blondinės lietuvaitės "Lietuvos" viešbučio 22-jo aukšto restorane buvo nepakeičiamos šokių partnerės jiems.

Prieš kurį laiką Australijoje lankėsi "Žalgirio" medicinos gydytojas dr. V. Zumeris. Puikus tai vyras, pilans sportiškos dvasios. Dar būnant čia, jis su automobiliu, nesvarbu, kad ir važiuojant kita puse, apvažinėjo kone visą Australiją, surasdamas daug naujų draugų čia, apžiūrėdamas moderniškus sporto medicinos centrus ir kita. Būnant Vilniuje, jis mane supažindino su Vilniaus "Žalgirio" vadovybe, aprodė naujai statomus prie stadiono pastatus ir labai modernų, užmiestyje esantį, "Žalgirio" futbolo žaidėjų centrą. Jis skirtas tik žaidėjams, kurie prieš rungtynes ir po jų, treniruojasi ir gyvena čia. Tokio centro aš dar iki šiol nebuvau matęs. Jis turi savo treniruočių aikštę, visas kitas poilsiui reikalingas priemones ,sportininkams bendrabutį, valgyklą, kavinę ir visa tai esant gražiame pušyne. "Žalgirio" futbolininkai yra tikrai patys geriausiai aprūpinti sportininkai Vilniuje, o gal ir visoje Lietuvoje.

Būnant Kaune, čia įvyko, pagal Amerikos profesionalų NBA taisykles, tolimų metimų į krepšį varžybos. Jas pravedė ir vyr. teisėjas buvo medicinos mokslų kandidatas dr. A. Pakula. Jis yra labai įdomus žmogus. Nors savo medicinos karjeroje, širdies ligų specialybėje, jis yra labai aukštai iškilęs, tačiau jo pačio visa širdis yra atiduota krepšiniui. Gerai mokąs 7-nias kalbas, jau neskaitant, kad yra oficialus medicinos ir sporto vertėjas anglų, vokiečių, ispanų, italų ir kitoms kalboms, jis yra ir didelis krepšinio žinovas, rašąs daug straipsnių ir dabar baigiantis rašyti knygą apie krepšinį. Jo pakviestas, kartu su savo jaunystės draugu buv. Sov. S-gos ir Lietuvos krepšinio rinktinės žaidėju ir dabar Kūno Kultūros Instituto Kaune dekanu Justu Lagunavičium, įteikėm laimėtojams dovanas. Šiomis varžybomis susidomėjimas buvo didelis ir Lietuva tikrai turi didelį skaičių jaunų gerų krepšinio žaidėjų.

Dėka irgi, Australijoj pas savo gimines viešėjusios Kauno televizijos muzikinės dalies vedėjos R. Ziutelienės, turėjau progos susipažinti su taip pat dideliu krepšinio mėgėju ir senjorų grupės žaidėju, Kauno televizijos labai populiarios laidos "Sekmadienio rytą" redaktorium V. Mačiuliu. Jis mane pakvietė būti jo laidoje svečiu, padarydamas tiesioginį pasikalbėjimą televizijoj, kur aš daugiausiai papasakojau apie mūsų gyvenimą Australijoj. Studijoj susipažinau ir pasikalbėjau su garsiuoju A. Saboniu, kuris tik ką buvo grįžęs iš Amerikos ir per tą pačią laidą pasakojo savo įspūdžius ir visai skirtingą gyvenimą Amerikoje.

Man ypatingai džiugu buvo Lietuvoje matyti ir stebėti, kaip lietuviškasis sportas yra populiarus ten ir kiek Lietuvoje, ypatingai "Žalgirio" žaidėjai, turi pasekėjų ten. Jaunas ar senas, inteligentas ar darbininkas lygiai tiek pat jaudinasi ir pergyvena kai žaidžia bent kuri Lietuvos komanda. ■

Rūta Lee priima iš Liucijos Mažeikienės ir Ramonos Alseikaitės adresą.

LOS ANGELES LIETUVIAI

Rūta Sakienė

VAKARAS SU RŪTA LEE

Ilgai lauktas ir bene daugiausiai aptartas bei didžiausiai išspėliotas šio sezono pokylis — filmų aktorės Rūtos Lee-Kilmonytės pagerbimas lapkričio penktą dieną praėjo su didesniu nei tikėtasi pasisekimu. Puošnaus ir pagarsėjusio Registry viešbučio didžiajame salione susirinko keturi šimtai Rūtos Lee gerbėjų — pusė lietuvių, o kita pusė susidedanti iš daugumos filmų žmonių ir keliolikos respublikonų veikėjų bei politikierių. Gerą valandą gurkšnodami pasišnekučiavę svečiai buvo susodinti prie gabios ir savo srityje g a r s ėjančios dekoratorės Giedrės Dovydaitytės - Kiškienės elegantiškai išpuoštų stalų ir pavaišinti puikia vakariene. Grojo vienas iš geriausių Hollywood'o šokių orkestrų, viliodamas poras išbandyti blizgantį parketą.

Vakarą atidarė renginio komiteto pirmininkė Liucija Mažeikienė. Svečius pristatė Jack Alex, perduodamas programos pravedimą žinomam televizijos aktoriui Jerold Franks, artimam Rūtos šeimos draugui, kursai, kaip pats juokavo, buvo bene vienintelis demokratas šioje puošnumu tviskančioje respublikonų minioje.

Meninę dalį pradėjo solistė Birutė Vizgirdienė, sekė pora dainininkių amerikiečių, šoko mūsų tautinių šokių grupė, kuriai savo laiku priklausė ir pati Rūta, kuri ir šį kartą įsijungė paskutiniams suktiniui. Po šio šokio jau ji ir nesustojo, atlikdama pačią didžiąją programos dalį, sužėrėdama tikros žvaigždės spindėjimu, pradžiugindama visus susirinkusius, o daugumą nustebindama, nes toli gražu ne visi iki šio vakaro buvo Rūtą Lee matę visame jos stipraus talento pajėgume.

Los Angeles apskrities atstovas (L. A. County Supervisor, 4th District) Michael Antonovich įteikė Rūtai padėkos žymenį už jos gerus darbus šalpos veikloje, o Liucija Mažeikienė, padedama Ramonos Alseikaitės, apdovanojo solenizantę lietuvių padėkos lenta, kurioje išvardinti jos geri darbai lietuviams ir jos nepailstantis lietuvių vardo garsinimas amerikiečių tarpe. Savo keliu Respublikonų Tautinių Grupių Tarybos pirmininkas dr. Frank De Balogh Liucijai Mažeikienei, kuri dabar yra Kalifornijos Lietuvių Respublikonų pirmininkė, prisegė auksinį medalį, atžymintį jos ilgametį darbą ir pasiaukojimą. Rūta Lee gavo taip pat daug sveikinimų raštu, kurių svarbiausi, žinoma, Valstybės prezidento ir Kalifornijos gubernatoriaus. Nemažai sveikintojų atsirado ir susirinkusių tarpe. Nebūtai gražus, puošnus ir labai puikiai suorganizuotas buvo Rūtos Lee pagerbimo pokylis. Nors ir didelis bei ilgas rengėjų komiteto sąrašas, bet didžiausias darbas ir atsakomybė krito ant Liucijos Mažeikienės pečių, todėl jai tenka ir didžiausia padėka.

Republican (Heritage) Nationalities Council pirm. dr. Frank de Balogh (vengras) ir ponia su Lietuvos konsulu V. Čekanausku ir ponia.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

LIETUVIŲ FONDO POKYLIS

Lietuvių Fondo vajaus metinis pokylis įvyko š. m. lapkričio 12 d. Martinique salėje, Evergreen Park, Ill. Pokylį atidarė sveikinimo žodžiu ir gražiai vedė LF valdybos vicepirm. Ofelija Baršketytė. Invokaciją sukalbėjo prel. Juozas Prunskis.

Po vakarienės, buvo įteikta Lietuvių rašytojų draugijos premija laureatui poetui Kaziui Bradūnui, už jo poezijos naujausią knygą — Krikšto vanduo Joninių naktį. Premijos skyrimo aktą perskaitė Rašytojų draugijos pirm. Česlovas Grincevičius ir pasveikino laureatą, o LF valdybos pirm. Marija Remienė įteikė 2000 dol. skirtą premiją. Poetas Kazys Bradūnas padėkojo premijai skirti komisijai ir mecenatui Lietuvių Fondui už jo įvertinimą ir paskaitė vieną eilėraštį iš premijuoto rinkinio.

Lietuvių Fondas kiekvienais metais skiria dalį pelno studijuojantį lietuvių jaunimą paremti. Šiais metais stipendijas gavo 49 studentai, studijuojantieji lituanistiką ar bendruosius mokslus ir aktyviai dalyvaujančius lietuviškoje veikloje. Išskirtinai yra remiami Pietų Amerikos lietuviai jaunuoliai, lanką Vasario 16-tos gimnaziją, apmokant mokslo ir pragyvenimo (bendrabučio) išlaidas. Vasario 16 gimnaziją lanko 9 mokiniai ir jiems išlaikyti LF yra paskyręs 28,400 dol. iš bendros 68,600 dol. stipendijų sumos.

Šiame pokylyje LF tarybos pirm. Stasys Baras įteikė stipendijas: Gr. Daunaravičiūtei, G. Eidukaitei, V. Izokaitytei, Ingridai ir Renatai Naudžiūtėms, R. Steponavičiūtei, V. Tamulaičiui, D. Varankaitei, V. Vėžytei ir S. Žutautaitei. Kiekvienas jų tarė padėkos žodį, o R. Steponavičiūtė plačiau žvilgtelėjo į stipendijų reikšmę ir L. Fondo paramą.

Meninę programos dalį atliko Antro kaimo aktoriai: Vida Gilvydienė, Edvardas Tuskenis ir Algirdas Titus Antanaitis, paskaitę humoristikos iš lietuvių kūrybos. Girdėjome Praną Rasčių, Leonardą Žitkevičių, Aloyzą Baroną, Antaną Gustaitį, Juozą Erlicką ir Vladą Šimkų.

Meninė programa užbaigta staigmena: svečias iš Lietuvos dr. Petras Tulevičius, sodriu balsu padainavo 4 dainas, skirtas aukštaičiams, žemaičiams, suvalkiečiams ir dzūkams. Pokylio dalyviai šiltai priėmė meninę programą ir nesigailėjo katučių, ypač svečiui.

Programą užsklendė LF valdybos pirm. Marija Remienė padėkos žodžiu.

Kr. Donelaičio aukšt. mokyklos mokytojai su viešnia I. Kriaučeliūniene. Iš kairės. J. Polikaitis, A. Brazaitienė, H. Dainienė, G. Sturonienė, I. Kriaučeliūnienė, R. Kučienė ir J. Širka.
J. Tamulaičio nuotr.

BALFO ATSTOVĖ KR. DONELAIČIO MOKYKLOJE

Spalio 22 d. Kr. Donelaičio aukštesniojoje mokykloje lankėsi Irena Kriaučeliūnienė, Balfo atstovė. Iš jos sužinojome daugiau žinių ,negu sužinome per Bendruomenės pamoką. Balfas yra Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas, įsteigtas Amerikos lietuvių 1945 metais. Tai yra "non for Profit" organizacija, inkorporuota Illinois valstijoje. Už pinigines aukas ar rūbus ar pan., galima nusirašyti nuo pajamų mokesčių mokėjimo.

Po II-jo pasaulinio karo iš DP stovyklų daug vienгungių vyrų ir moterų išvyko darbams į Šiaurės Ameriką ar Kanadą, ar Australiją. Liko šeimos, kurias reikėjo taip pat apgyvendinti laisvajame pasaulyje. Amerikos emigracijos taisyklės buvo labai griežtos. Balfas per įtakingus žmones bandė tas taisykles pakeisti. 1948 m. JAV prezidentas H. Truman pasirašė pakeitimo įstatymą. Per Balfą į JAV imigravo virš 34 tūkstančių lietuvių. Vėliau buvo leista vykti ir sergantiems žmonėms, nes Balfas garantavo už juos pinigais. Balfo rūpesčiu buvo atgabenta arti 200 našlaičių, kurie karo metu buvo atskirti nuo tėvų. Juos aprūpino mokslus ir auklėjimu bei globa.

1945 m. Balfas pradėjo rūpintis vargšais tėvynėje ar Sibire. Sovietų valdžia darė trūkdymus. Per Amerikos Raudonąjį kryžių buvo pasiųsta daug vaistų, bet nežinoma ar reikalingi šios pagalbos ją gavo. Balfo atstovai bandė nuskristi į Rusiją ir pasitikrinti, bet negavo įvažiavimui leidimo. Vėliau buvo pasiųsta vėl vaistų, bet daug buvo sugrąžinta su paaiškinimu, kad ten randasi narkotikai ir pan.

Balfas remia Vasario 16 gimnaziją. Jie net padėjo nupirkti žemę, padėjo statyti pastatus. Net ir dabar kas mėnesį siunčia pinigus. Šelpia ir iš Sibiro sugrįžusius, bet tai daroma nesiskelbiant viešai.

Neleidžiant daugiau siuntinių į Lietuvą, siuntimas padaugėjo į Lenkiją. Labai remiami Punsko lietuviai. Gaunama daug laiškų su prašymais.

Užbaigdama savo pašnekėsį, p. Kriaučeliūnienė pasakė, kad gyvename tik vieną sykį, todėl turime padaryti gerą savo artimui.

Dėkojame jai už šį įdomų pašnekėsį.

Andrius Utz, 8 kl.
Kr. Donelačiio mokyklos korespondentas

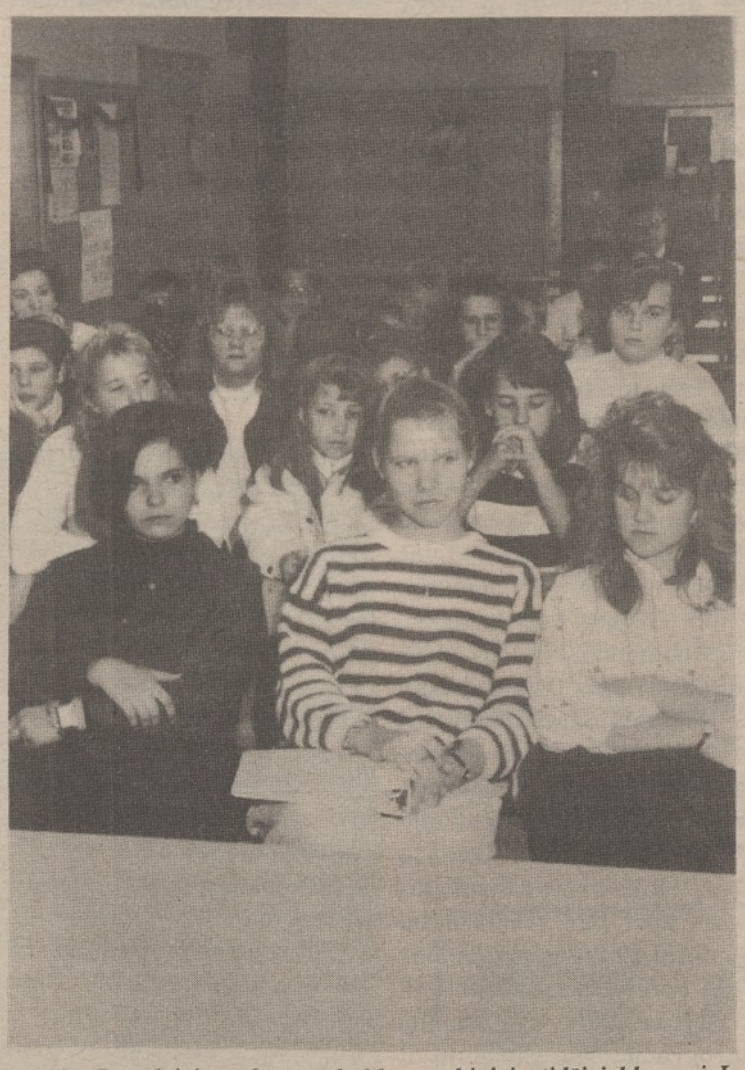

Kr. Donelaičio aukšt. mokyklos mokiniai atidžiai klausosi I. Kriaučeliūnienės pasakojimo apie BALFą. *J. Tamulaičio nuotr.*

Lietuvių Fondo baliuje stipendijas gavę studentai. Iš kairės: pirmoje eilėje – V. Vėžytė, S. Žutautaitė, R. Steponavičiūtė, R. Naudžiūtė, G. Eidukaitė, V. Izokaitytė, LF Tarybos pirm. St. Baras. Antroje eilėje – Pelno skirstymo k-jos pirm. dr. A. Razma, D. Varankaitė, I. Naudžiūtė, V. Tamulaitis ir G. Daunoravičiūtė. *J. Tamulaičio nuotr.*

LPN's
ALL SHIFTS
$500.00 SIGN ON BONUS
Geriartric mix of long and short term patients, with approx 45 patients per unit. Suburban family like atmosphere. Very competitive salaries. New contract includes near by child care assistance.
CALL OR SEND RESUME TO
LORRAINE CALLAHAN
201-736-2000
GROTTA
REHAB CENTER
20 SUMMIT STREET
WEST ORANGE, N. J. 07052
Equal Opportunity Employer M/F
(45-46)

RN NIGHT SUPERVISOR
$500.00 SIGN ON BONUS
Geriartric mix of long & short term patients, with approx 45 patients per unit. Suburban family like atmosphere. Very competitive salaries. New contract includes near by child care tssistance.
CALL OR SEND RESUME TO
LORRAINE CALLAHAN
201-736-2000
GROTTA
REHAB CENTER
20 SUMMIT STREET
WEST ORANGE, N. J. 07052
Equal Opportunity Employer M/F
(45-46)

TOOL MAKER MACHINIST
Unique oppty for person w / CNC exp. Competitive wages & benefits. Pleasant working conditions. Call John 201-686-0513. (41-47)

SURFACE GRINDING TRAINEE
Machinery manufacturer has opening for recent high school graduate. Learn Surface Grinding, O. D., and Special Contour Grinding.
Call Mr. KNAPP
213-361-0249
MONDAY THRU FRIDAY 9 TO 5
(41-46)

MACHINE ASSEMBLY TRAINEE AND INSTALLER
Mechanically inclined High school graduate to learn machine assembly & installation work. Must be free to make short trips in USA and Canada by air. Must be neat appearing & well spoken.
Call Mr. KNAPP
213-361-0249
MONDAY THRU FRIDAY 9 TO 5
(41-46)

Dirigento Broniaus Kazėno debiutas

Juozas Žygas

Taip, debiutas! Debiutas bent Chicagos visuomenei. Chicagos lietuviška visuomenė, kuri lanko Lietuvių operos pastatymus, pažinojo jį kaip solistą. Jis jau porą sykių dainavo solisto partijas Chicagos Lietuvių operos scenoje. Viliaus Tell operoje jis sėkmingai atliko Leutholdo rolę, o Parduotoje nuotakoje — Vasek. Pastarojoje operoje jis žiūrovus nustebino ir savo dideliais vaidybiniais gabumais. Rolė vaidybiniai yra sunki, tačiau jis įsijautė į Vaseko charakterį ir sėkmingai ją atliko.

Populiariam ir visuomenės mėgstamam dirigentui Arūnui Kaminskui iš pareigų pasitraukus, atsirado didžiulė tuštuma. Atrodė, kad jau nebėra išeities. Jeigu sunku su solistais, tenka juos visur ieškoti, tad dar sunkesnis yra dirigento klausimas. Atrodė, kad jau atsidurta akligatvyje, kad jau nebėra išeities. Pereitą pavasarį operos uždangai nepakilus, pradėjo rūpintis net tie, kurie jos net nelanko. Operos kolektyvui persiorganizavus ir sudarius naują valdybą, buvo rankų nenuleista. Greitai pasklido maloni žinia, kad turima naujas dirigentas. Pranešta, kad dr. Br. Kazėnas sutiko perimti operos vadovavimą. Muzikiniame pasaulyje jis nėra naujokas, reikėtų daug rašalo išlieti, norint jo visą veiklą surašyti. Lietuviška visuomenė apie jį daugiau išgirdo, kai jis apsiėmė gelbėti Čiurlionio ansamblį. Dabar panašiai atsitiko ir su Chicagos Lietuvių opera.

Susiradus dirigentą buvo galima planuoti ateities darbus. Dar pereitą pavasarį buvo sukviestas informacinis pasitarimas ir jame buvo pasakyta, kad ateinančiame sezone bus statoma opera Trubadūras. Taip pat buvo pranešta, kad Chicagos lietuviškai visuomenei naujasis dirigentas bus pristatytas tradiciniame operos rudens bankete. Tas banketas įvyko lapkričio 5 d. Jaunimo centre, Cihcagoje. Salė buvo sklidinai pripildyta operos bičiulių ir rėmėjų. Banketą atidarė Vacl. Momkus, operos valdybos vicepirm. Pranešėjos pareigoms buvo pakviesta Nida Misiulytė. Palyginamai ne taip jau maža Jaunimo centro scena, buvo užpildyta operos choro. Chore matėsi ir naujų veidų, ypač moterų eilėse (tai gal nuopelnas jaunų dirigentų). Naujajam dirigentui pradėjus diriguoti jautėsi, kad jis chorą valdo. Kad yra ryšis tarp dirigento ir jo valdomo choro. Programoje buvo operų ištraukos ir harmonizuotos dainos. Išpildant ištrauką iš Šikšnosparnio buvo įjungti ir solistai. Solo partijas atliko solistai A. Gaižiūnienė, D. Eidukaitė-Fanelle ir A. Lindsday. Taip pat buvo atlikta ištrauka iš operos Trubadūras, kuri bus statoma balandžio 29-30 dienomis Morton auditorijoje, Cicero, Ill. Dalyvavusieji tiek menine programa, tiek naujuoju dirigentu buvo patenkinti, tad ir katučių nebuvo gailėtąsi.

Kun. J. Borevičiui sukalbėjus invokaciją vyko vaišės. Buvo paminėta, kad bankete daylvavo Lietuvos generalinis garbės konsulas V. Kleiza ir pirmasis operos dirigentas A. Kučiūnas su žmonomis. Po vaišių vyko šokiai trankiam orkestrui grojant. Banketo pelnas bus panaudotas operos veiklos rėmimui. Banketo metu buvo ir stambesnes sumas paaukojusių. Prie šio banketo sėkmingumo daug prisidėjo V. Momkus, Vl. Žukauskas, valdybos pirm., valdyba ir visas operos kolektyvas. Matant jų tokį pasiryžimą norisi tikėti, kad bus dar daug pavasarių ir daug operos sezonų. Tad telieka sėkmės palinkėti.

Dirigentas Br. Kazėnas Chicagos operos baliuje. Prie stalo sėdi V. Momkus, V. Radžius, dr. J. Juškevičienė, dr. P. Tulevičius (svečias iš Lietuvos), dr. Br. Kazėnas, J. Kučiūnienė, A. Kučiūnas, M. Momkienė ir kun. J. Borevičius. *J. Tamulaičio nuotr.*

AUGAT ALTAIR

We are a fast growing division of a Fortune 500 company which has an immediate opening for a Die Designer and a Press Operator at our Hydro-cam facility located in Troy.

Die Designer

Must be high school graduate with good math background. Must have experience in die design along with 6-8 years of motor lamination and carbide die experience.

Press Operator

Will train. Must be high school graduate. Knowledge of SPC inspection is preferred.

We offer an excellent salary and benefit package. If interested apply in person at our headquarters facility only at: 22800 Hall Road, Mt. Clemens, Monday through Friday between 8:00am–4:00pm. Or call the Personnel Manager at 313-466-1200 for further information. Equal Opportunity Employer.

AUGAT Altair.
Quality and Innovation

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

DETROIT

IŠKILMINGAS LIETUVOS KARIUOMENĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 20 d. Detroito savanoriai kūrėjai ramovėnai, birutietės, St. Butkaus ir Švyturio jūrų šaulių kuopos suruošė šv. Antano parapijoje iškilmingą Lietuvos kariuomenės 70-ties metų atkūrimo minėjimą. Minėjimas pradėtas 10:30 v. r. šv. Antano parapijos bažnyčioje.

Iškilmingas šv. Mišias koncelebravo vysk. P. Baltakis ir parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas. Vysk. P. Baltakis pasakė gražų šventei pritaikintą pamokslą, kuriame tarė gražių žodžių apie Lietuvą ir jos kariuomenę.

Po mišių parapijos salėje turėjome "Švyturio" jūrų šaulių kuopos šaulės Onutės Abarienės ir jos talkininkių paruoštas vaišes.

Minėjimą pradėjo LŠST pirmininkas Mykolas Abarius. Į salę įneštos JAV ir Lietuvos vėliavos. Taręs pasveikinimo žodį tolimesnei programai vesti pakvietė St. Butkaus šaulių kuopos pirmininką Eduardą Milkų. Kun. Alfonsas Babonas sukalbėjo prasmingą ir šventei pritaikintą invokaciją. Atsistojimu ir tylos minute pagerbti žuvę dėl Lietuvos laisvės. Savanoriai V. Tamošiūnas ir S. Šimoliūnas buvo iškviesti į sceną ir jiems Eugenija Bulotienė ir Onutė Pusdešrienė prisegė po baltą gėlę.

LŠST pirmininkas Mykolas Abarius prisegė Kaziui Sragauskui, Matui Baukiui ir Lidijai Mingėlienei šaulių ordenus, o Eugenijai Bulotienei šaulių ordeno medalį.

Po to Mykolas Abarius pakvietė ALT S-gos pirmininką dr. Leoną Kriaučeliūną skaityti paskaitą. Dr. L. Kriaučeliūnas savo puikiai paruoštoje, gražiai perduotoje apžvalgoje papasakojo nuo Lietuvos atsikūrimo iki šių dienų gyvenimo įvykius. Atsilankusieji jam ilgai plojo..

Dr. Robertas A. Vitas kalbėjo Lietuvos Centro studijų reikalais, prašė jį remti pinigais ir kitais daiktais: senomis knygomis, medaliais ir kitais daiktais.

Marius Sajauskas paskaitė savo kūrybos eilėraštį "Lietuvos kariuomenės 70 metų sukakties proga".

Moterų vokalinis vienetas, vadovaujamas muz. Stasio Sližio padainavo 6 dainas. Vienetas įvertintas ilgais plojimais.

Mykolas Abarius padėkojo: vysk. P. Baltakiui už gražų pamokslą, kun. Alfonsui Babonui už invokaciją, dr. L. Kriaučeliūnui už padarytą apžvalgą, dr. R. Vitui už tartą žodį, M. Sajauskui už paskaitytą eilėraštį, muz. S. Sližiui ir jo vadovaujamam moterų vienatui už padainuotas gražias dainas. Onutei Šadeikienei už stalų papuošimą, Onutei Abarienei ir jos talkininkėms už maisto paruošimą ir vaišes, o svečiams už gausų atsilankymą. Sugiedotas Lietuvos himnas ir vėliavų išnešimu baigtas minėjimas. Minėjime dalyvavo ne tik parapijos žmonės, buvo atvykusių ir iš kitų miestų.

VYTO OGILVIO TAPYBOS PARODA

Vyto Ogilvio tapybos paroda atidaroma gruodžio 3 d. 7 val. vakare. Paroda tęsis iki gruodžio mėn. 17 d. ir bus atdara nuo 10 val. iki 6 val. vakaro kasdien, išskyrus sekmadienius. Parodos vieta: Charles G. Firby Fine Arts, 390 East Maple (15 ml. Rd.), Birmingham, Michigan. Telefonas: (313) 258-0840.

A. Grinius

laiškai Dirvai

DĖL V. KUDIRKOS SUKAKTIES PAMINĖJIMO

Istorikas Vincas Trumpa š. m. spalio 6 d. DIRVOJE pradėjęs ilgą ir įdomią studiją apie "Varpo šimtmetį ir Vincą Kudirką" ir jau pradžioje nusiskundęs, kad "šiandien pas mus, išeivijoje niekas nesipeša nei dėl Kudirkos, nei dėl Varpo sukakčių", tą priekaištą mūsų išeivijai primygtinai kelia vos ne kiekviename šio straipsnio tęsinyje.

"...1958 m. suėjo lygiai šimtas metų nuo jo gimimo. Mūsų išeivija, kuri vis dar tebemėgsta kalbėti apie kitų laisvę ir demokratiją, ne tik neprisiminė to gal būt vieno didžiausių laisvės kovotojų, bet stačiai — tegu ir netiesioginiai — drožė jam į veidą", — piktinasi V. Trumpa spalio 13 d. DIRVOJE, tuo smūgiu laikydamas istoriko Pr. Pauliukonio užmetimą VARPUI i š s p a u sdintą TĖVYNĖS SARGE.

Nežinau kaip plačiai TĖVYNĖS SARGAS yra skaitomas ir kokią dalį išeivijos jo bendradarbis atstovauja, tačiau gerai atsimenu, kad susirinkimas 1958 m. pavasarį Chicagos Lietuvių auditorijoje išrinkęs specialų komitetą Vinco Kudirkos šimto metų gimimo sukakčiai paminėti buvo tikrai gausus ir kandidatų buvo pasiūlyta gana apsčiai. Išrinktasis komitetas Zigmas Dailidka, pirm., istorikė Alicija Rugytė, kun. A. Juška, rašytojas Marius Katiliškis, Donatas Bielskus, Teodoras Blinstrubas ir Algirdas T. Antanaitis, Chicagoje ir apylinkėse per LB vienetus ir tada dar labai gyvybingas organizacijas surengė visą eilę minėjimų, suorganizavo šiai temai skirtų radijo valandėlių (vien Chicagoje lietuviškų radijo programų tada buvo dar keletas), įskaitant Amerikos Balso pasikalbėjimą su jauniausia V. Kudirkos seserimi, tada čia gyvenusia, specialių priedų laikraščiuose, talkininkaudamas, parūpindamas kalbėtojus, menininkus etc. Didžiausi Chicagos įvykiai buvo iškilmingas minėjimas Jaunimo Centre (su žurn. Aleksandro Merkelio puikiai paruošta paskaita, dramos ištrauka, deklamacijomis, etc.) ir Bostono lietuvių teatrinio vieneto Marijos mokyklos auditorijoje pastatyta K. Inčiūros drama **Vincas Kudirka** (rež. A. Gustaitienė, dalyvaujant Henrikui Kačinskui, A. Škėmai, S. Santvarui, A. Gustaičiui ir kt.). Esu įsitikinęs, kad tokių minėjimų buvo ir kitose lietuvių kolonijose.

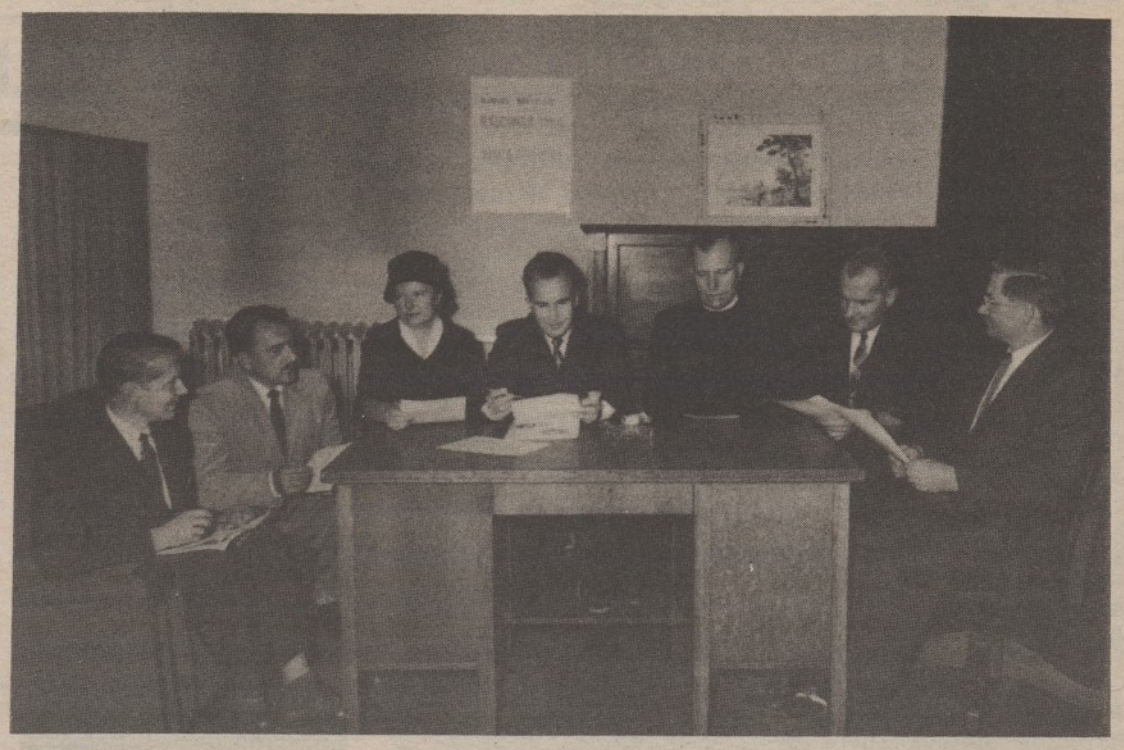

Vinco Kudirkos šimto metų gimimo sukakčiai paminėti komitetas Chicagoje 1958 metais. Sėdi: Donatas Bielskus, Marius Katiliškis, Alicija Rugytė, pirm. Zigmas Dailidka, kun. Antanas Juška, Algirdas T. Antanaitis ir Teodoras Blinstrubas. Už jų ant sienos plakatas apie bostoniečių teatralų pasirodymą su veikalais – Raudonas Vynas ir Vincas Kudirka. *V. Noreikos nuotr.*

— ... Kostas Ostrauskas tais pačiais 1958 m., kai mūsų bendruomenė turėjo švęsti (bet nešventė) V. Kudirkos šimtmetinę gimimo sukaktį, parašė vienaveiksmę dramą "Šaltkalvį", kuri pirmiausia buvo atspausdinta Aiduose, o paskum jo istorinių dramų rinkinyje, — vis dar priekaištauja istorikas V. Trumpa DIRVOS lapkričio 10 d. numeryje.

Iš tikrųjų K. Ostrauskas dramą "Šaltkalvis" ir parašė minėto komiteto prašomas (tebeturiu korespondenciją su dramaturgu). Pirmiausia ji MARGUČIO radijo valandėlėje Jono Kelečiaus ir Stasės Kielaitės-Kelečienės ir buvo suvaidinta. O tokių valandėlių, kiek prisimenu, vien Chicagoje buvo bent keliolika. Joms tekstus (komiteto pastangomis) rašė M. Katiliškis, Domas Velička, aš pats ir daugelis kitų, taip pat talkininkavusių jų išpildyme.

Kiekvienu atveju bent man pačiam, tada įsivėlusiam į šį darbą, atrodė, kad padaryta buvo nemažai... Ir, kiek prisimenu, tos pačios bendruomenės iniciatyva, nors pirmasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas, turėjęs užbaigti PLB organizavimosi stadiją kaip tik ir įvyko New Yorke tais pačiais metais (1958. VIII. 28-31). Todėl oficialiai gal ir nebuvo veikiama "globaliniu" mąstu... Vis dėlto teigti, kad išeivija, visuomenė ar bendruomenė nieko nedarė yra netikslu. Tuo gali įsitikinti ir mano bičiulis V. Trumpa pavartęs tų metų galo lietuviškus laikraščius.

Algirdas Titus Antanaitis

P. S. Pridedu ir pora nuotraukų patvirtinančių keletą paminėtų įvykių.

Dail. Algirdo Kurausko darytos dekoracijos iškilmingam Vinco Kudirkos minėjimui Chicagos Jaunimo centro scenoje 1958 metais. *V. Noreikos nuotr.*

Ištrauka iš K. Inčiūros dramos VINCAS KUDIRKA, pastatyta 1958 m. V. Kudirkos minėjime Chicagoje. Alfas Brinka (Antanėlis) ir Jonas Kelečius (Bevardis). *V. Noreikos nuotr.*

MOLD MAKERS — Tool Makers Skilled Machinists. Exper. Excel. working condition. Pay commensurate with exper. Benefits. Reply ACRA Mold & Eng., 1315 Woodmere, Traverse City, MI 49684. (44-46)

RN'S/LPN'S

Bryan Center of Asheboro, N. C. needs RN & LPN's for all shifts. Lond term care experience desired. Competitive salary plus benefits including a hiring bonus, relocation allowance, assistance with spouse employment and educational assistance.

Call collect Mon.-Fri. between 9 am — 4 pm 919-629-1447 to MR. VINCE HOSKYNS ADMINISTRATOR, or MORTH ROGERS D. N.

BRYAN CENTER OF ASHEBORO
P. O. BOX 19128
ASHEBORO, N. C. 27203
(45-50)

PLASTIC EXTRUSION / CO-EXTRUSION / THERMO — FORMING OPERATORS

Have immediate openings for full time, experienced people to work various shifts. Very good wages & benefits. Respond to PACKAGING RESOURCES, INC., 5700 W. Shaffer Rd., Coleman, MI 48618. 517-465-6105. (46-49)

MACHINISTS
JOURNEYMAN OR 1ST CLASS SKILLED

Be able to set up work from blue prints & close tolerance. A minimum of 5 years experience on milling machines. Good benefits, and working conditions. Salary commensurate with experience and ability. Call 401-946-4090. (46-49)

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.
Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.
Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

FSLIC

Vargšai 'liberalai'...

Rinkimams pasibaigus liberalo Dukakio pralaimėjimu, nežiūrint jo užsigynimo, po to prisipažino esant liberalu, prisiminė Vytauto Meškausko "Savaitinė politinė apžvalga" spalio 6 d. DIRVOJE, kurioje jis, deja trumpai, užkabino liberalizmo klausimą. Visa tai mano atmintyje prikėlė gerokai primirštą romėnų posakį "Tempora mutantur..." Anot jų — laikai keičiasi, ir mes keičiamės juose.

V. M. teisingai nurodo, jog "šiuo metu amerikiečių daugumai liberalas nėra patraukiantis apibudinimas." Tačiau, (argi laikai nesikeičia?), prieš eilę metų toje pat DIRVOJE, laiškų skyriuje, buvau kai kurių mūsų inteligentų, ne visad inteligentiškai, šukuojamas už tai, kad 1964 m. rinkimuose kviečiau Amerikos lietuvius remti konservatyvų prezidentinį kandidatą sen. Barry Goldwaterį. Tada, ir ilgokai po to, sekant JAV liberalus, ir mūsų pačių spaudoje buvo vanojami ir išjuokiami "konservatoriai". Jie buvo pravardžiuojami atsilikėliai", suakmenėjusiais ir kitokiais bukaprotiškumą nusakančiais epitetais. žiūr. kaip apsivertė reikalai ir pasikeitė laikai! Deja, negaliu pasakyti, kad romėnai buvo visai teisingi sakydami, jog ir mes visi keičiamės su laikais. Juosmens apimtis, veido oda, galvos viršūgalvis dažniausiai pasikeičia. Tačiau tenka apgailėti, jog perdaug kas, bent jau mūsų tarpe, naudojant liberalų terminus, yra "suakmenėję" liberalizme galvos viduje. Jie atrodo lyg būtų apglušinti juos užplūstančios konservatizmo bangos.

Vienok mūsų liberalams tai neturėjo būti netikėtumas. Jau prieš eilę metų, pajutęs krašto pulsą bekeliaudamas su paskaitomis po plačiąją Ameriką, bandžiau įspėti (nebūtinai su gilia užuojauta...) mūsiškius liberalus, jog ateina konservatizmas, lyg "Karpatų kalnais". Tai dariau spaudoje ir kalbose saviesiems. Jau 1961-mais metais Carnegie Foundation rūmuose New Yorke bandžiau nurodyti net liberalizmo žalą Lietuvai paskaitoje tema: "Liberalizmo stabdžiai laisvės kovoje". Matomai ir mūsiškių, kaip ir kitų Vakarų liberalų, negandas yra tame, kad jie tekalba tik su savimi. Spaudoje gi jiems veik tinka LIETUVOS AIDO spaudos mėnesio šūkis — "Laukiniai žmonės laikraščių neskaito". Jie atsilikę nuo tikrojo pasaulio ne todėl, kad iš viso laikraščių neskaito, o todėl, kad skaito tik savus. Kartais atrodo, jog skaito vien tik tai, ką patys parašo. Pasitaiko, jog ir to nematyti jų rašiniuose. Todėl akademiniai, televiziniai ir didžiosios spaudos "vadai" taip dažnai žygiuoja visai priešinga kryptimi, negu juos sekti neva tai privalanti tauta.

Džiugu, kad V. Meškauskas užkabino liberalizmo — k o n s ervatizmo klausimą. Platesnis to klausimo paryškinimas mūsų išeivijos spaudoje pašalintų krūvą nereikalingų nesusipratimų, padėtų išvengti klaidingo JAV politikos supratimo ir tuo pačiu dalies bergždžių ar net žalingų žingsnių Lietuvos laisvinimo veikloje. Tenka užjausti mūsiškius liberalus, kadangi liberalų apskritai "nuolaidumas komunistams" (cituojant V. M.) padaro juos politiniais vištgaidžiais — nei višta, nei gaidys. Ypač kai jie tvirtina esą nusistatę prieš sovietinę Lietuvos okupaciją. Gaila, žinoma, kad jie stokoja intelektualinės drąsos šioje geopolitinėje kryžkelėje atsistoti konservatorių pusėje. Bent jau tol, kol pavergtoms tautoms bus sudaryta galimybė išsivaduoti, sustabdant Raudonųjų carų sosto ramstymą Vakarų finansais, technologija ir prieš pavergtuosius nukreiptu prestyžu. Po to, jei išlaisvintos tautos leistųsi, liberalai galėtų vėl užsiiminėti liberaliniais eksperimentais, už kuriuos tragiškai brangia kaina yra užmokėję tiek daug tautų. Deja, liberalų dėka tie eksperimentai šiandien gręsia ir likusiam laisvam pasauliui.

Gal aiškiausiai klasiškojo (19-jo šimtmečio) liberalizmo išsigimimą į dabartinį "liberalizmą" nusako konservatorium tapęs komunistas James Burnham knygoje "Suicide of the West" ("Vakarų savižudybė"). Tai įvykę liberalams pergrupuojant vertybių pirmumą. Prasidėję virš visko statant individo laisvę (freedom): virš nepriklausomybės (liberty) ir socialinio bei ekonominio teisingumo (justice), paskutinėj vietoj statant taiką (peace). Tai išvirto į pirmoj eilėj pastatytą taiką (betkuria kaina), po to teisingumą, asmeninę laisvę, ir paskutinėj vietoj — nepriklausomybę. Ar ne dėl to šiandien JAV liberalams taip imponuoja "perestroika"; gi mūsiškiams — "persitvarkymas" be nepriklausomybės? Mūsų apvalastalininkai jau bando girtis buvę laisvėjimo "pirmosiomis kregždėmis". Sekant L. L. Lygos priespaudą ir Pertvarkymo glostymą okupuotoje Lietuvoje, mūsų apvalastalininkai Vilniuje atrodo buvę kompartijos panaudoti kaip jūros kiaulytės, kad ant jų išbandžius jau seniai užplanuotą "perestroiką", siekiant patirti, kaip pigiai išeivijos kultūrininkai bei liberalai parduotų Lietuvos Nepriklausomybės idėją.

Vilius Bražėnas

ACME-GRIDLEY SET-UP A

We are seeking an individual with 5+ years experience in all facets of set-up and operation of Acme-Gridley multiple spindle screw machines. Must be able to work any shift. Excellent hourly rate based on incentive system plus company paid fringe benefit program.

QUALIFIED APPLICANTS NEED ONLY APPLY

For appointment call (216) 943-5700 Monday-Friday, 10am-2pm.

PARKER HANNIFIN CORPORATION

An Equal Opportunity Employer M/F/V/H

FILATELIJA

Nr.9 — Antanas Bernotas

JAV rugsėjo 14 d. išleido keturius 25 centų pašto ženklus su Antarktikos (Pietų ašigalio) tyrinėtojais. Pašto ženkluose parodyti šie tyrinėtojai: Nathaniel Palmer, Lt. Charles Wilkes, Richard E. Byrd ir Lincoln Ellsworth. Čia dedame pašto ženklą su admirolu E. Byrd.

Richard Evelyn Byrd (1888-1957), kilęs iš Virginijos, dar prieš I Pas. karą lankė įvairias karines mokyklas. I-jo karo metu tarnavo karo laivyno aviacijoje Europoje. 1926 m. suorganizavo kelionę į Grenlandiją ir Šiaurės ašigalį. 1928 m. padarė atradimų kelionę į Pietų ašigalį, surasdamas dar nežinomų žemių, kurias pavadino Little America. 1933, 1939 ir vėl 1946 m. keliavo į Antarktiką. II Pas. karo metu tarnavo Pacifiko daliniuose. Už savo nuopelnus buvo apdovanotas ir pakeltas į admirolo laipsnį.

— — —

KANADA tarp kitko išleido ir šiuos naujus pašto ženklus: 1. Rugpiūčio 19 d. išleisti 37 centų pašto ženklai paminėti pirmajai geležies liejyklai Kanados teritorijoje, esančiai Saint-Maurice vietovėje, dabartinėje Quebeco provincijoje.

Šią liejyklą suorganizavo tuometinis Naujosios Prancūzijos įgaliotinis Gilles Hocquart (taip tada vadinosi ši Kanados dalis) 1738 m. Saint Maurice vietovėje netoli dabartinio trois Rivieres — Three Rivers miestelio. Liejyklai veikti buvo panaudotos vietoje randamos žaliavos — geležies rūda ir medžio anglis, o energiją tiekė čia pat esąs Lavoir upelis, užtvenktas keliomis užtvankomis. Liejykla produktingai veikė pusantro šimto metų, kol galop 1883 m., atsiradus p a j ė gesnėms gamykloms, buvo uždaryta. Dabar šioje vietoje yra parkas ir istorinis muziejus.

2. Rugpiūčio 26 d. išleisti keturi 37 centų pašto ženklai su vietinių veislių šunimis. Išleisti keturblokiais.

Pašto ženkluose parodyti šie šunes: 1. Tahltan idėnų šuo, kuriuos indėnai naudodavo medžiojant meškas, lūšis ir kitus žvėris (čia jį dedame). 2. Kanados eskimų šuo (Quimmiq), kuriuos Inuit eskimai naudojo traukti rogėms. Kai kur šiaurėje naudojamas ir dabar. 3. Nova Scotia šuo, naudojamas medžiojant antis ir kitus paukščius. 4. Didžiulis newfoundlando šuo, laikomas kaip namų sargas.

— — —

LENKIJA išleido pašto ženklų seriją su įvairiais grybais. Čia dedame tos serijos 1 zloto pašto ženklą, kuriame parodytas grybas voveruška (lenkiškai kurka).

Voveruška — valgomasis grybas labai gerai žinomas ir Lietuvoje. Auga daugiausia sausuose spygliuočių miškuose. Voveruškų gera ypatybė yra ta, kad jos nekirmyja. Ir A. Baranauskas savo "Anykščių šilelyje" yra voveruškas apdainavęs.

PARAMA DIRVAI

Atsiliepdami į mūsų prašymą, savo auka Dirvą parėmė šie skaitytojai:

A. Čepulis, Philadelphia 10.00
A. Pakalnis, Linden 5.00
V. Peseckas, Chicago 25.00
Maironio Parkas Shrewsbury 50.00
V. Simanas, Spring Hill 25.00
St. Mickienė, Medinah ..25.00
P. Druskis, Ft. Myers 5.00
Br. Kriščiūkaitienė, Marstons Mills 25.00
M. Monkus, Chicago 3.00
A. Muliolis, Euclid 30.00
Prof. V. Marijošius, Putnam 10.00
R. Drukteinis, Omaha ..10.00
A. Pleškys, Chicago 10.00
S. Mankus, Chicago 20.00
Vl. Stropus, Chicago 10.00
A. Roževičius, Woodhaven 10.00
N. Von Kiparski, Montville.....10.00
J. Mikalavičius, New Haven 10.00
J. Briedis, Bloomfield 10.00
J. Asminas, Delray Beach 15.00
E. Didžbalis, Waterbury .. 5.00
K. Miškinis, Rochester ..10.00
S. Vaškys, St. Petersburg 10.00
J. Kavaliūnas, Smyrna Beach 5.00
V. Gerdvilis, Wellington 15.00
Pr. Kašiuba, La Cruces 25.00
Kl. Čeputis, Ottawa 20.00
R. Bobelis, Alston 10.00
E. Matis, Los Angeles ..20.00
F. Masaitis, La Mirada 20.00
A. Kvietys, Dayton 5.00
Pr. Puškorius, Windsor ..10.00
J. Mikonis, Cleveland ..20.00
O. Andriulionienė, Boston 5.00
A. Vilkus, Toronto 2.00
T. Blinstrubas, Chicgao 25.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI D I R V O S PRENUMERATĄ

IRON WORKER — EXPERIENCED IN LAYOUT OF PIPE RAILS, ALL TYPES & CONFIGURATIONS. MUST BE EXP'D. GOOD PAY & BENEFITS. 215-947-1867 OR 215-676-1867. (46-3)

WELDER — EXPERIENCED IN STICK, MIG & TIG. MUST BE EXPERIENCED. GOOD PAY & BENEFITS. 215-947-1867 OR 215-676-1867. (46-3)

MACHINIST — Growing manufacturing company in Portage has an opening for a machinist for precision hydraulics and electro-mechanical parts. Must be able to set up and run lathe, mill and grinder. Must read prints. CNC, jig and fixture and tool room experience. Have good benefits. Reply in writing only to: Fema, 6666 Lovers Lane, Portage, MI 49002, EOE M/F. (46-48)

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:
Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuošimčius Už:
Taupymo Sąskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Sąskaitą, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:
Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui,
Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks,
Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas,
Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios *** apdrausta iki $100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

BOSTONO LIETUVIAI

Petras Viščinis

PREMIJOS UŽ INDĖLIUS

Lietuvių federalinė kredito unija "Taupa" plečia savo veiklą Bostono ir apylinkės lietuvių tarpe. Dabar ji jau turi apie pusšešto milijono dolerių pagrindinio kapitalo, kurį stengiasi nuolat didinti. Paskutiniu metu nutarta duoti premijas tiems, kurie joje atidarys savo naują sąskaitą arba įneš naują indelį į turimą sąskaitą sumoje nemažiau, kaip 500 dolerių "Taupa" pavaišins du asmenis pietumis So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos užkandinėje, o už naują indelį sumoje 10,000 dol. ar daugiau "Taupa" užmokės už įėjimą į Naujų Metų sutikimą, kurį So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje rengia Lietuviškosios skautybės fondas.

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

Brocktono Lietuvių Taryba savo posėdyje lapkričio 15 d. nutarė Lietuvos neklausomybės atstatymo sukakties minėjimą ruošti 1989 m. vasario 12 d. Minėjimo programa tuo tarpu nenustatyta.

ŠAULIŲ KUOPOS SUKAKTIS

Martyno Jankaus šaulių kuopa Brocktone lapkričio 19 d. Sandaros salėje Brocktone paminėjo savo veiklos 30-ties metų sukaktį. Tuo pagrindu buvo suorganizuotas pobūvis su atitinkama programa.

Apie kuopos veiklą trumpai papasakojo kuopos pirmininkė Stasė Gofensienė, iškeldama jos atliktus darbus. Ta proga kuopa gavo sveikinimų žodžiu ir raštu. Į minėjimą atsilankė daug vietos ir apylinkės lietuvių.

ŠALPOS REIKALAI

Brocktono lietuvių organizacijų veikloje gražiai reiškiasi Balfo 72 skyrius, kuris kasmet šalpos reikalams surenka gražią sumą. Šiemet lapkričio 6 d. įvykusio to skyriaus metinio pobūvio proga jau sudaryta šalpos reikalams 1,623 doleriai. Aukos dar tebeplaukia. Jas priima skyriaus iždininkė Ona Eikinienė. Baigus vykdomą vajų aukomis ir pridėjus nario mokesčius, susidarys arti dviejų tūkstančių dolerių. Maždaug tokią sumą skyrius kasmet pasiunčia centrui.

• **Komp. J. Kačinsko kūrinių koncertas** gruodžio 4 d. 2 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje So. Bostone.

• **Lietuviškosios Skautybės Fondo** rengiamas Naujų Metų sutikimas gruodžio 31 d. So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje.

• **Vaidinimas "Pabudimas"**, rengiamas LB Bostono apylinkės, 1989 m. sausio 7 d. 7 val. 30 min. vakaro ir sausio 8 d. 3 val. po pietų First Babtist Church Hall, Garden ir Mason St. kampas, Cambridge.

• **Vasario 16-sios minėjimas** Norwoode rengiamas 1989 m. vasario 5 d. Pagrindinis kalbėtojas — inž. dr. Jurgis Gimbutas.

Retėja mūsų miško medžiai

(A.A. Ričardo Pauliukonio prisiminimui)

Jaunutis P. Nasvytis

Lapkričio 13-tos rytą labai anksti suskamba telefonas. Tikriausia, kokia didelė nelaimė ,pagalvojau. Mano nujautimas buvo tikras. Šią naktį mirė Ričardas, praneša iš Clevelando.

Žinojau, kad Ričardas Pauliukonis, artimas bičiulis ir kolega per daugelį dešimtmečių, jau ilgokai serga vėžiu. Bet vis nesinorėjo tikėti, kad liga nugalės tokį, ir dvasia ir kūnu, stiprų asmenį.

Ričardo Pauliukonio žemiškoji kelionė, kurios didžioji dalis buvo Amerikoj, pasibaigė jam artėjant prie 68-jo gimtadienio. Jis gimė Kaune 1920 m. gruodžio 1 d. Ten užaugo, lankė Jėzuitų gimnaziją, o vėliau baigė Vytauto Didžiojo gimnaziją Vilniuje. Studijavo mechanikos inžineriją Kauno V. D. universitete, vėliau studijas tęsė Stuttgarto Aukštojoj Technikos mokykloj, kur gavo inžinieriaus diplomą.

Vokietijoj būdamas sukūrė šeimą su, dabar daktare, Gražina Ūsaite.

1948 metais su šeima atvyko į Ameriką, iš pradžių apsigyveno Kentucky valstijoje, vėliau Indianoje. Gavęs tarnybą TRW bendrovėje, įsikūrė prie Clevelando kur ir išgyveno iki pat mirties. Čia ilgesnį laiką TRW bendrovėje dirbo kryogenikos (labai žemų temperatūrų) technologijos vystymo srityje. Vėliau turėjo aukštesnes profesines-administracines pareigas Clevelando Pneumatic Tool bendrovėje, ir dar vienoje hydraulinių kontrolių bendrovėje, kurios pavadinimo neprisimenu.

Būdamas stiprus individualistas ir bendrai išradingas inžinierius netilpo į samdinio rėmus. Ryžosi būti savarankišku, įkūrė "Patentroll" kompaniją. Čia visiškai atsidavė naujų idėjų, naujų išradimu ieškojimui, daugiausia hydraulinių ir pneumatinių kontrolių, energijos mainų ir kryogeninės technologijos srityje. Tame darbe jis buvo nepaprastai našus. Iš viso, savo vardu yra gavęs patentus 74 išradimams. Kažin ar koks kitas lietuvis inžinierius tiek patentų yra gavęs?

1960 m. Ričardas išlaikė valstybinius profesinio inžinieriaus egzaminus, 1975 metais išlaikė egzaminus ir gavo patentų agento licenciją, 1981 iš "International Institute for Advanced Studies", Clayton, Missouri, gavo filosofijos daktaro laipsnį.

A.A. Ričardas Pauliukonis

Lietuvių gyvenime reiškėsi visur, bet nesiveržė į vadovaujančius postus. Buvo labai aktyvus Clevelando ALIAS (inžinierių ir architektų sąjungos) skyriaus narys. Labai mėgo golfą. Praleisdavome daug savaitgalių kartu, sekdami baltą kamuoliuką.

Retėja mūsų miško medžiai. O tas mūsų miškas yra labai specifinis. Jo medeliai buvo įdiegti Lietuvoje, kuri kaip toli likusi švelni šviesa vis dar mūsų egzistencijos didžioji dalis. Užaugome ir išbujojome tenai, išprusome ir viens kita mylėjome. Gyvenimas persodino mus toli, toli. Laikėmes čia, kiek galėjome kartu, ištikimi ir savo tradicijomis ir savo idealams. Mūsų vis mažiau čia. O kol esame dar, vis prisiminsime Ričardą ir jų namus, kur tokia lietuviška, tokia kauniška atmosfera mus, jų bičiulius, taip dažnai apsupdavo.

Tėvynės Garsai

LITHUANIAN RADIO PROGRAM
4249 LAMBERT RD. / CLEVELAND, OHIO 44121

NAUJOJE RADIJO STOTYJE

★

Lietuvių savaitinė radijo programa, pradedant 1988 m. rugsėjo 4,

GIRDIMA SEKMADIENIAIS
8:00 — 9:30 RYTO

iš John Carroll universiteto radijo stoties FM banga 88.7 — stereo.
Radijo studijos tel. 397-4438

WUJC 88.7 FM

Lietuviška muzika, žinios, Keliaujančio mikrofono reportažai, įvykiai Lietuvoje, istorinės ir literatūrinės vinjetės.

Programos vedėjas — Juozas Stempužis
4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121
Tel. (216) 382-9268

Ko nereikia daryti

Vladas Vijeikis

Jaunystėje niekas negalvoja ko nereikia daryti. Daros, kas ateina į galvą ir išsinarplioja iš kvailų situacijų, kurias sukūrė mažai galvodami.

Bet sulaukus šiokio tokio amžiaus, imi svarstyti ko nereikia daryti. Kadangi pačiam sau patarimus duoti gerokai pavėluotą, tad labai dosniai dalinu kitiems.

Tad, ko gi nereikia daryti?

Nereikia balsuoti už pralaimėtojus.

Nereikia priklausyti partijai, kuri paskutinėje vietoje.

Nereikia mergaites kviesti į kiną, jeigu neturi pakankamai pinigų.

Neatsiliepk į mergaitės akių žvilgsnį, kuriame įskaitai vedybas.

Neturėk kitų dievų, tik vieną. (Tas jau buvo daug kartų pasakyta ir čia pakartota be jokio reikalo).

Amerikoje nevažiuok kaire puse, o Anglijoje ir Australijoje, dešine.

Nesiginčyk su uošve, nes ji tave vistiek nugins. O šiek tiek galvojant, nesiginčyk su žmona taip pat. Rezultatai tokie patys.

Nesiginčyk su policija. Vistiek pralaimėsi. Nebent turi tokį kapitalą, kad gali eiti iki Aukščiausio Teismo.

Neik per gatvę kai blykčioja raudona šviesa. Užmuš ir kam pasiskųsi?

Bendruomenės susirinkime neprašyk balso jeigu priklausai kitai. Jeigu išsinarpliosi negavęs mušti, reiškia esi gimęs po laiminga žvaigžde.

Nesiginčyk su kunigais. Dar niekas ginčo nelaimėjo.

Neprasidėk su savo draugo žmona. Kodėl? Čia reikia atskiro labai ilgo straipsnio.

Jeigu esi valdinėje tarnyboje, neimk kyšių. Nebent esi toks gudrus, kad tavęs n e p a gaus. Apskaičiuota, kad apie 10% pagauna. Tad gerai paskaičiuok kokios tavo galimybės. 90% nepagautų. Tai netaip blogai. Galima rizikuoti.

Nesuk nuo taksų. Graužtave sąžinė, kad vienam kitam politikieriui sumažinai galimybes gyventi kaip karalius. O kalbant apie karalius. Vienam kitam galvas nukapojo. O politikieriams? Dar neteko girdėti. Reikėtų iškelti tą klausimą Kongrese.

Nevesk moteries, kuri jau penkis kartus divorsavo. Pabėgs. Tą ir statistika neginčijamai įrodė.

Radęs gatvėje keletą tūkstantinių, neieškok savininko. Jie nieko neduoda radybų.

Neieškok teisybės. Teisybė daugiau kainuoja negu neteisybė.

Nesinešk savo gėrimų į karčiamą. Gali labai blogai baigtis.

Svečiuose būdamas nepastumk lėkštės į šoną. Ant amžių amžinųjų daugiau nebūsi kviečiamas. Geriau paduok pastalėje laukiančiam šuneliui. Tik kad niekas nematytų.

Niekad neužimk organizacijoje tokio posto, kurio pirma turėjęs atsisako. Ten perdaug vargo ir darbo.

Nežiūrėk į moteris gašliomis akimis, kada tavo žmona šalia sėdi.

Nemink atraktyviai moterėlei ant kojos po stalu, jeigu esi absoliučiai tikras, kad neužminsi ant jos vyro kojos.

Nekalbėk kvailai. Čia yra labai individualus reikalas. Vienam kalbant kvailai visi klauso ir žavisi. O kitam kalbant gudriai visi žiovauja. Čia baisiai keblus klausimas. Gal geriausia visai nekalbėti. Visi manys, kad esi labai protingas.

Vienas iš dešimties įsakymų, kuriuos Mozė parsigabeno, grįždamas iš susitikimo su Dievu sako: nesvetimoteriau. Čia reikia geroko išsiaiškinimo. Kas reiškia svetima moteris ir kas sava. Sakysime, jeigu aš susitikau keletą kartų su moterėle tai ar ji svetima? Aš ją pažįstu. Kalbėjomės. Tai ar ji svetima? Čia reikia gilesnio išsiaiškinimo. Gal Mozė padėtų?

Besirūpinantieji mūsų sveikata ėmė šaukti. Nevalgykite, lašinių, kiaušinių, mėsos, pieno, ir t.t. Tai ką valgyti? Reikės pabandyti šieną, kol neatras kad ir tas pavojinga.

Yra fanatikų nusistačiusių prieš rūkymą ir gėrimą. Na, jeigu jie patys to nedaro, tai lengva pasakyti. Bet kaip apie tuos kurie rūko ir geria. Jų niekas neklausia.

Nekalbėk niekų. Tai kur juos dėti, kai prisirenka jų galybė?

Neužmušk. Čia geras įsakymas iš dešimties. Nes taip norėtųsi užmušti kokį nuobodų kalbėtoją. Įsakymas sulaiko.

Nesilankyk pas tą, kuriam tu skolingas.

Pakeisk vardadienių sveikinimais.

Neliūdėk, gavęs antausį iš moterėlės. Gal ji ar kita kada nors šnabždės gražius žodelius į tą pačią ausį.

Ant jaučio odos nesurašysi, kas nereikia daryti. Oh, kad mes būtume žinoje tą anksčiau! ! !

Neimk į galvą. Ypatingai jeigu tave pažeidžiantis didesnio ūgio ir daugiau sveria.

Nekalbėk perdaug susirinkime. Juo daugiau tylėsi, juo daugiau žmonės manys, kad tu protingas. Prisimink lietuvišką patarlę: tyla, gera byla.

Nerašyk laikraščiui apie ką neišmanai.. Arba nedės arba abidvi bendruomenės užsijuoks arba supyks.

Nekalbėk nieko nei apie vieną bendruomenę. Nežinai, kuri iš jų tikroji.

Negerk paskutinės čierkelės. Šita užmuša.

Nepradėk padirbinėti pinigus. Valdžia šioje srityje labai pavydi.

Neatsipra š i n ė k nieko. Kam čia tau jaustis kaltu.

Nemokyk savo vaikų įvairių dorybių. Tavo tėvas tą darė. Ir kas iš to išėjo?

Šokdamas su mergaite nekalbėk apie politiką. Jai visai ne tas rūpi.

Neimk nieko į galvą. Atsimink, kad galva sutverta kepurei nešioti.

Nežiopsok. ižopsojimas

N e ž iopsok. Žiopsojimas

žiais skaistykloje neišpirksi.

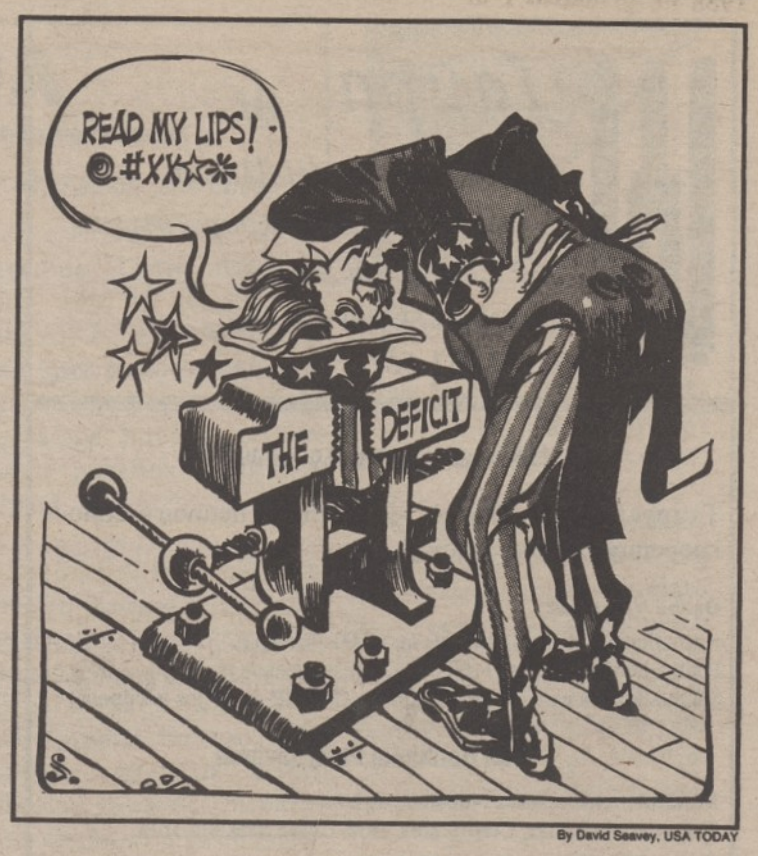

Rinkiminis pažadas ...

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71 St., Chicago, Ill.
1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.
Tel.: 476-2345
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

DETROIT

LŠST CENTRO VALDYBOS POSĖDIS

LŠST centro valdybos posėdis įvyko lapkričio 5 d. sąjungos pirmininko Mykolo Abariaus namuose, Livonia, Mich.

Pirmin i n k a s Mykolas Abarius pradėdamas pranešimą padėkojo valdybos nariams už atvykimą į posėdį, reikšdamas ypatingą padėką Tremties trimito redaktorei Stefanijai Kaunelienei ir vicepirm. Juozui Mikuliui ir Moterų vadovei Anelei Kirvaitytei atvykusiems iš Chicagos. Toliau pasakė, kad jo darbas daugiausia susidėjo iš kelionių į šaulių dalinių renginius, veiksnių suvažiavimus ir organizacijų susibūrimus.

Savo atliktų darbų pranešimus padarė: vicepirm. V. Tamošiūnas, vicepirm. J. Mikulis, Moterų vadovė Kirvaitytė, Jūrų vadovas B. Valiukėnas, ūkio-tiekimo vadovas J. Kinčius, iždininkas M. Baukys, sekretorius E. Milkus.

Tremties trimito redaktorė Stefanija Kaunelienė pasakė, kad Tremties trimitui yra skirti žurnale Karyje 5 lapai ir jiems užpildyti trūksta medžiagos. Kai kurios kuopos gražiai kooperuoja, kitos gi visai nieko neatsiunčia. Reiktų stipresnių straipsnių, paskaitų ir nuotraukų.

Centro valdyba nutarė: 1989 m. Kultūros centre paminėti šaulių sąjungos 70 metų sukaktį, suderinant su kitais šaulių daliniais.

Atsteigti 1981 m. įsteigta Šaulių sąjungos fondą ir tam fondui paskyrė 1000 dol.

Išleisti Šaulių istoriją ir jos išleidimui sudaryti redakcinę kolegiją.

Žurnalui "Karys" paremti paskyrė 500 dol. Tokia suma bus duodama kiekvienais metais.

Numatoma pasikviesti Čiurlionio ansamblį ir Kariui paremti suruošti renginį.

MIRĖ LEONORDAS ŠULCAS

Po ilgos ir sunkios ligos lapkričio 7 d. mirė Leonardas Šulcas, Stasio Butkaus šaulių kuopos šaulys ir vienus metus buvęs kuopos pirmininkas, Amerikos Lietuvių Balso Radijo klubo buvęs ilgametis iždininkas, sulaukęs 75 metus.

Atsisveikinimas įvyko lapkričio 10 d.

Po mišių veliono kūnas buvo nuskraidintas palaidojimui į Kaliforniją.

Nuliūdime liko žmona Valerija ir jos dukra Irena su šeima gyvenanti Kalifornijoje. **(ag)**

CLEVELANDO PARENGIMAI

• GRUODŽIO 3-4 D. D. Lietuvių Fondo renginiai.

• GRUODŽIO 10 D. Clevelando Lietuvių Žaibo klubo sportininkų išleistuvių į Australiją vakaras.

• VASARIO 4 D. Pilėnų tunto skautų tradicinis Blynų balius.

• VASARIO 19 D. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties minėjimas. Rengia ALT Clevelando skyrius ir LB Clevelando Apylinkė.

• VASARIO 26 D. Taupos narių metinis susirinkimas.

• KOVO 11 D. Pabaltiečių laisvės lyga. Ruošia Estų Taryba, Latvių Sąjunga ir Amerikos Lietuvių Taryba.

• BALANDŽIO 15-16 D. Ateitininkų šventė Clevelande.

• BIRŽELIO 11 D. Birželio minėjimas. Ruošia Estų Taryba, Latvių Sąjunga ir Amerikos Lietuvių Haryba.

• BIRŽELIO 23-25 D. D. — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Seimas Clevelande.

• RUGSĖJO 30 D. Pabaltiečių vakaras. Ruošia Estų Taryba, Latvių Sąjunga ir Amerikos Lietuvių Taryba Lietuvių Namuose.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

BŪSIMASIS GYDYTOJAS

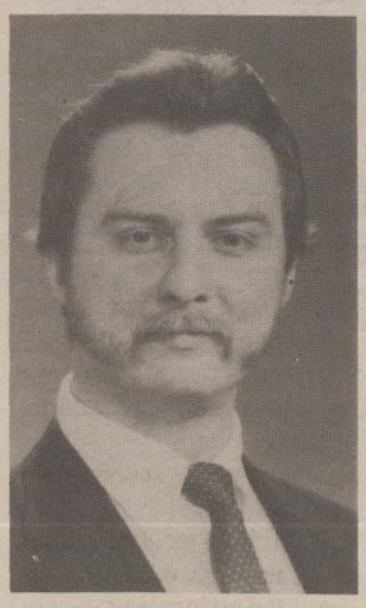

Jonas Algirdas Navickas, kurio tėvas Feliksas gyvena Clevelande, baigia studijas Ohio University College of Osteopathic Medicine. Jis yra baigęs Cleveland State University 1981 m. bachelor of science laipsniu. Studijuodamas buvo Dean's sąraše. Vėliau atliko praktiką Research of Human Biochemi Luminesc i e n c e CWRU ir 1982-1988 buvo Research Assistant Cleveland Clinic Foundation.

Būsimasis gydytojas yra mokinęsis lituanistinėje mokykloje ir dalyvavo sportiniame gyvenime.

Dirbo prie specialaus projekto Mount Sinai Hospital. Dabar ruošiasi general practice medicinai.

Linkime jam sėkmės baigti mokslą.

• **Sofijai Juozapaitienei,** ilgametei Dirvos administracijos tarnautojai sunegalavus ir po padarytos operacijos neatgaunant jėgų tęsti tarnybą Dirvoje, nuoširdžiai dėkojame už eitas pareigas ir linkime jai sustiprėti ir džiaugtis pensininkės dienomis šeimoje.

PAMINĖTA KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Vienas iš didesnių parengimų Clevelande, kuriame gausiai dalyvauja Clevelando ir apylinkės lietuviai, yra Lietuvos kariuomenės šventės paminėjimas.

Lapkričio 19 d. 7 val. vakaro, esant pilnai Lietuvių namų auditorijai, Clevelando ramovėnų skyriaus pirm. Vytautas Januškis atidarė minėjimą ir, pakvietė visuomenininką poetą Balį Gaidžiūną tarti žodį. Prelegentas kalbėjo tema: Įvykiai Lietuvoje baigiantis dešimts metų laisvės kovoms, publikos su malonumu buvo išklausyta.

Skyriaus pirm. V. Januškiui padėkojus prelegentui už gražią ir išsamią kalbą, į sceną atvyko meninės dalies atlikėjai, Clevelando vyrų oktetas su solist̨e p-le Grigaliūnaite, vadovaujamas muz. R. Kavaliausko. Programoje daugiausia buvo tai dienai pritaikintos karišk̨os dainos ir publikos gausiais plojimais buvo palydėta.

Po meninės dalies skyriaus pirm. pristatė publikai salėje esančius svečius iš Lietuvos.

Daug metų kaip dalyvauja ramovėnų ruošiamuose Lietuvos kariuomenės šventės paminėjimuose, bet niekados neteko matyti tiek daug mums brangių svečių atvykusiu iš tolimos tėvynės Lietuvos kaip šiais metais.

Po svečių, gimtadieninkų ir mecenatų pristatymo, skyriaus pirmininkas pakvietė kun. G. Kijauską, S. J. sukalbėti invokaciją. Po palaiminimo prasidėjo vaišės, pokalbiai, loterija ir šokiai.

Sekmadienį, lapkričio 20 d. 10 val. ryto, Dievo Motinos parapijos šventovėje, kleb. kun. G. Kijauskas, S. J., asistuojant prel. A. Goldikovskiui atnašavo šv. Mišias už žuvusius-mirusius savanorius kūrėjus, karius, partizanus ir laisvės kovotojus.

Skyriaus valdyba, širdingai dėkoja Lietuvių namų direkcijai už gražų salės paruošimą. Gintaro valgyklos šeimininkėms su padėjėjomis už paruošimą ir patiekimą skanaus maisto. Baro patarnautojams J. Raškauskui ir J. Miglinui. Širdinga padėka p. Virbickienei iš Conn. už prisiųstas meninės dalies atlikėjams gėles. Loterijos pravedėjams Norai ir Vincui Čečiams, St. Butrimui ir visiems kitiems prisidėjusiems prie šventės suruošimo ir pasisekimo.

E. Pranckus

LIETUVIŲ FONDO DIENOS

Gruodžio 3-4 savaitgalis Clevelande paskirtas Lietuvių Fondo renginiams.

Šeštadienį, gruodžio 3 d. 7 val. vak. Dievo Motinos parapijos salėje programa pradedama Mildos Lenkauskienės, LF atstovės Ohio valstijoje atidaramuoju žodžiu. LF Tarybos pirmininkas Stasys Baras kalbės tema "25-riems metams praėjus". Marija Remienė, LF valdybos pirmininkė įteiks studijuojantiems lietuviams stipendijas.

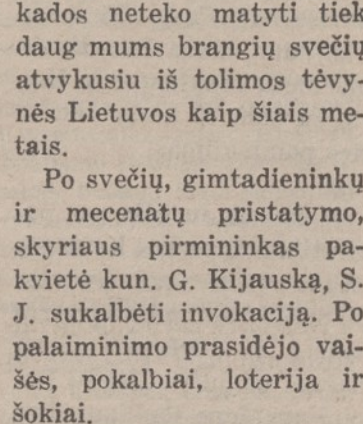

Akt. Nijolė Martinaitytė

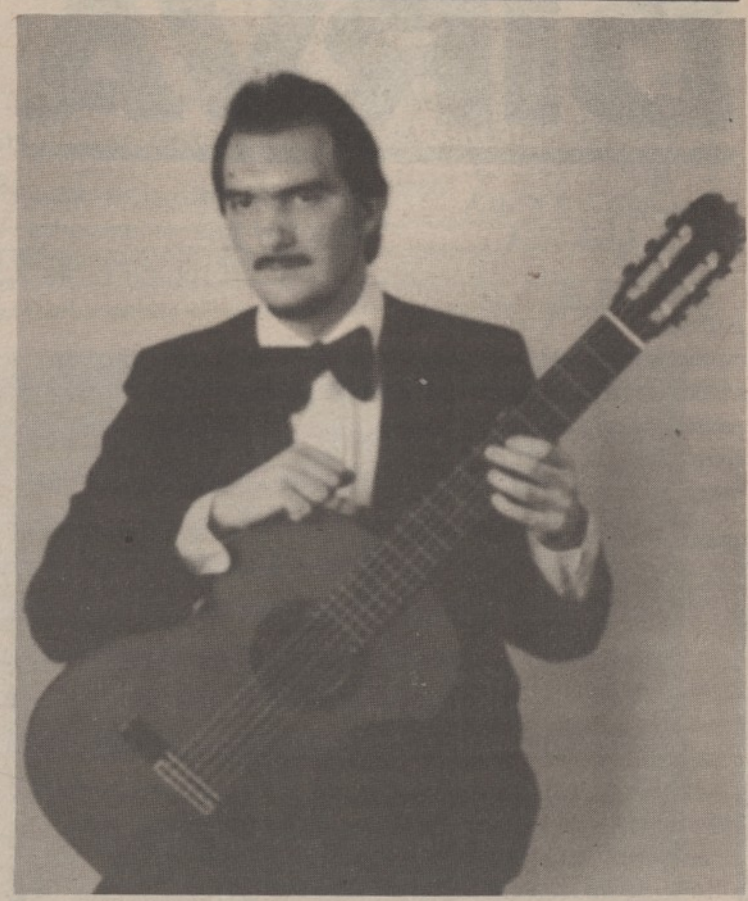

Muz. Petras Aglinskas. *L. Meilaus nuotr.*

Koncertinėj vakaro programoje aktorė Nijolė Martinaitytė ir muzikas Petras Aglinskas. Po koncerto vaišės parapijos svetainėje.

Sekmadienį, gruodžio 4, 10 val. ryto Mišios už Lietuvių Fondo narius Dievo Motinos parapijos šventovėje. Mišias atnašauja ir pamokslą sako kun. Gediminas Kijauskas, S. J. Po pamaldų parapijos salėje kalbės Marija Remienė, Stasys Baras ir dr. Vytautas Bieliauskas. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, kuris palies paskutinius įvykius Lietuvoje.

Poezijos, prozos ir muzikos koncertą atliks aktorė **Nijolė Martinaitytė** ir muzikas **Petras Aglinskas,** abu iš Chicagos.

Nijolė studijavo ir baigė teatro meną Southern Illinois universitete. Vaidino universitetų, vasaros teatrų ir Chicagos "community" teatrų scenose, sukurdama per 40 rolių anglų kalba. Lietuvių scenoje dalyvavo kartu su akt. Jonu Kelečiu kaip aktorė ir režisierė.

Petras Rimas Aglinskas, baigė De Paul universiteto muzikos fakultetą, kur studijavo kompoziciją ir klasikinę gitarą. Aglinskas parašė siurrealistinio filmo tekstą "Zygote", kurioje pats vaidino ir sukūrė muziką elektroninio sintetizatoriaus palydai. Su Edvardu Punkriu išleido estradinės muzikos plokštelę.

Yra sukūręs partitūrų įvairiems pastatymas, kameriniam ansambliui, džiazo ansambliui, vaikų veikalui ir t.t. Dalyvavauja muzikos festivaliuose, radijo ir televizijos programose su savo kūryba. Ateinantį pavasarį bus jo Rock operos "Tele Kino" premjera.

Du scenos ir muzikos profesonalai Clevelando scenoje pasirodys kaip solistai ir kartu. Aglinskas solo atliks gitaros muzikos montažą, ispanišką šokį, Afro-Cuban lopšinę, Paskutinį sekmadienį ir kitus kūrinius..

Nijolė Martinaitytė pateiks humoristinę žemaitės novelę "Ieva" ir rečituos poezijos iš K. Donelaičio, A. Baranausko, Maironio, K. Binkio, Putino, L.. Sutemos, A. Nika-Niliūno, A. Mackaus poezijos, palydint gitaros muzika. **(vr)**

NATIONWIDE INSURANCE
Nationwide is on your side

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ŽENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

LIETUVIŲ FONDAS

ŠEŠTADIENĮ, GRUODŽIO 3D. 7 V.V.
POEZIJOS, PROZOS IR MUZIKOS
KONCERTAS
Aktorė NIJOLĖ MARTINAITYTĖ
Muzikas PETRAS AGLINSKAS
Dievo Motinos parapijos salėje.
Po koncerto — kavutė.
Bilietai platinami sekmadieniais abiejose parapijose arba tel: 481-9928

SEKMADIENĮ, GRUODŽIO 4D. 11:30 V.R.
LIETUVIU FONDO PRANEŠIMAI
DMNP PARAPIJOS SVETAINĖJE
LF valdybos pirm. MARIJA REMIENĖ
LF tarybos pirm. STASYS BARAS
PLB valdybos pirm. dr. VYTAUTAS BIELIAUSKAS

VISI MALONIAI KVIEČIAMI DALYVAUTI KONCERTE IR PRANEŠIMUOSE

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į
LATVIAN ROOFING
Cleveland telef. (216) 521-2182
DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.
Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.
MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Oh.

DIRVA

LATVIJA SEKA LIETUVĄ

Lapkričio 22 d. Latvijos Aukščiausioji Taryba pasirinko Lietuvos pavyzdį ir atsisakė priimti pasiūlymą paskelbti respubliką 'suverene'. Latviai, panašiai kaip lietuviai, atsisakė pritarti sovietų konstitucijos pakeitimui, jei joje nebus sustiprintos atskirų respublikų teisės.

PAMINĖTOS TRYS SUKAKTYS LIETUVOJE

Lapkričio 12 dieną buvo laikomos šv. Mišios prie Vilniaus Katedros durų ir rengiama praktinė konferencija paminėti Vilniaus vyskupijos įkūrimo 600-tį, vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės veiklos pradžios 130-metį ir Palaimintojo Jurgio Matulaičio įžengimo į Vilniaus vyskupo sostą 70-metį.

Mišias koncelebravo kardinolas Vincentas Sladkevičius, visi Lietuvos vyskupai ir vyskupijų valdytojai 12 val. p. p. Lietuvos laiku prie Katedros durų Katedros aikštėje.

Marijampoliečiai po daugelio metų susitikę Palm Beach, Fl., apylinkės gegužinėje. Iš kairės: Liudmila Stulpinienė, dr. Antanas Skrinska, dail. Rimgailė Zotovienė, Antanas Ščiuka, Roma Mildažienė ir dr. Juozas Skrinska. *J. Garlos nuotr.*

RAMOVĖNŲ SUVAŽIAVIMAS

1989 m. gegužės 20-21 dienomis kviečiamas LKVS Ramovė skyrių atstovų suvažiavimas Lietuvių Namuose 877 East 185 g-vė, Cleveland, Ohio. Suvažiavimo metu rengiamas ir Karių žurnalo 70 metų sukakties paminėjimas.

• **Petras Jurgėla** per paskutinius 2 metus buvo sunegalavęs širdimi. Gydytojų nurodymu imdavo įvairių vaistų ir turėdavo dieną dažnai pagulėti. Dėl to Popiežiaus Jono Pauliaus diplomo apie pakėlimą į šv. Silvestro riterius įteikimas bažnyčioje buvo kelis kartus atidėtas, P. Jurgėla negalėjo vykti ir į brolio istoriko dr. Kosto laidotuves Washingtone ir pasiuntė sveikinimą savo įkurtos lietuvių skautijos į Tautinę stovyklą. Sveikatai pradėjus gerėti, grįžta prie raš. mašinėlės.

• **Tėv. dr. Tomas Žiūraitis, O. P.**, kuris po širdies negalavimų pasitaisė, bet pripažintas 100% diabetiku, gavo žinią iš Lietuvos, kad ten mirė jo paskutinis brolis Antanas, sulaukęs 66 m. Dirva reiškia Tėv. Žiūraičiui užuojautą.

PREMIJA JAUNIMUI

Dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeima savo mirusiam sūnui ir broliui prisiminti skiria kasmetinę

EUGENIJAUS KRIAUČELIŪNO PREMIJĄ

Premijai skirti sąlygos yra tokios:

1. Eugenijaus Kriaučeliūno 1,000 dolerių premija skiriama lietuviui jaunuoliui, geriausiai pasireiškusiam raštais (lietuvių, anglų ar kita kalba), veikla, organizaciniu veiklumu, ar jaunimo vienetui (sambūriui, tautinių šokių grupei, jaunimo chorui, sporto būreliui), geriausiai reprezentavusiam lietuvius ir Lietuvą vienerių metų bėgyje;

2. 1988 metų premijai gauti asmenis ar vienetus raštu pasiūlo jaunimo organizacijų vadovybės, jaunimo grupės, vyresniųjų organizacijos ar paskiri asmenys iki 1988 m. gruodžio 31 d. (pašto antspaudas);

3. Premijuotino asmens ar jaunimo vieneto tinkamumui įvertinti sudaroma Jury komisija, kurion po vieną atstovą skiria Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo reikalams vadovas, Pasaulio Lietuvių Jaunimo sąjungos valdyba ir JAV Lietuvių Jaunimo sąjunga, o du atastovus paskiria Kriaučeliūnų šeima;

4. Jury komisija aptarusi asmens ar vieneto tinkamumą premijai, ją skiria balsų dauguma iki 1989 m. kovo 1 d. ir susitaria su Kriaučeliūnų šeima dėl premijos įteikimo laiko ir pobūdžio;

5. Premijai asmenys ar vienetai siūlomi raštu, nurodant tiksliai premijai tinkamumo motyvus, ir siunčiama:

EUGENIJAUS
KRIAUČELIŪNO
PREMIJOS KOMISIJAI
13400 PARKER ROAD
LOCKPORT, ILL. 60441.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Lietuvos kariuomenės 70 metų nuo atkūrimo sukakties minėjimas New Yorke įvyko lapkričio 20 d. Iškilmės pradėtos Apreiškimo bažnyčioje pamaldomis už žuvusius karius. Pamaldose pamokslą pasakė kun. L. Andriekus, OFM. Po pamaldų parapijos salėje vyko iškilmingas minėjimas.

Jautrų žodį tarė Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis ir dr. Kazys Eringis, kuris paskaitė ilgesnę paskaitą.

Po oficialios iškilmingos programos buvo koncertas, kurį puikiai atliko solistė Gina Čapkauskienė iš Kanados, akompanuojant William Smiddy. Po programos buvo vaišės. Dalyvavo apie 200 žmonių.

Mečys ir Elena Krasauskai, dosnūs organizacijų rėmėjai St. Petersburge, FL., atšventė savo 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. *V. Bacevičiaus nuotr.*

Skaitykit ir platinkit
D i r v ą

A. A.

RIČARDUI PAULIUKONIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiame jo žmonai GRAŽINAI, dukrai JŪRATEI su šeima, uošvei JANINAI ŪSIENEI ir kitiems artimiesiems.

Janina Liaubienė
Julie ir Algis Liaubai
Aldona ir Michael Daley
Danutė ir Rimas Liaubai

Jaunystės draugui

RIČARDUI PAULIUKONIUI

mirus, žmonai GRAŽINAI, dukrai JŪRATEI, seseriai ENNAI ir visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

Algirdas Zenkus ir šeima

Webster, Mass.

Mielam draugui

DR. INŽ. RIČARDUI PAULIUKONIUI

mirus, giliai užjaučiame jo žmoną Dr. GRAŽINĄ, dukrą JŪRATĘ su šeima, uošvienę JANINĄ ŪSIENĘ ir visus artimuosius.

Danutė ir Juozas
Saladžiai

DR. INŽ. RIČARDUI PAULIUKONIUI

mirus, žmonai Dr. GRAŽINAI, dukrai JŪRATEI su šeima, uošvienei JANINAI ŪSIENEI ir visiems artimesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.

J. Karklys su šeima
A. ir J. Markevičiai